T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

UŞAK İLİ DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLER BİRLİĞİNE KAYITLI İŞLETMELERİN GENEL YAPISI

Kemal KÖSE
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ZOOTEKNİ ANABİLİM DALI
DANIŞMAN:
Prof.Dr. Muhittin ÖZDER
TEKİRDAĞ-2006

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

UŞAK İLİ DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLER BİRLİĞİNE KAYITLI İŞLETMELERİN GENEL YAPISI

KEMAL KÖSE
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ZOOTEKNİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ZOOTEKNİ ANABİLİMDALI

TEZ DANIŞMANI: PROF.DR. MUHİTTİN ÖZDER

2006
TEKİRDAĞ

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

UŞAK İLİ DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLER BİRLİĞİNE KAYITLI İŞLETMELERİN GENEL YAPISI

KEMAL KÖSE
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ZOOTEKNİ ANABİLİMDALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ZOOTEKNİ ANABİLİMDALI

Bu tez 00/00/2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi (Danışman)
Prof..Dr. Muhittin ÖZDER
T.Ü. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

ÖZET

Bu araştırma Uşak ili ve ilçelerindeki (Ulubey, Eşme, Banaz, Karahallı ve Sivaslı) damızlık sığır yetiştiriciler birliğine kayıtlı işletmelerden şansa bağlı olarak seçilen 50 işletme sahibiyle bire bir görüşülerek yapılmıştır. Seçilen işletmeler Uşak ili merkez ve ilçelerinden seçilmiştir, böylece ilin gerçek durumuna yakın sonuçlar hedeflenmiştir.

Anket soruları işletme sahiplerinin genel yapısı, eğitim seviyeleri, mevcut hayvancılık durumları, uygulamış oldukları yetiştiricilik pratikleri, hedef ve beklentileri, mevcut barınak ve ekipmanların durumu, üretmiş oldukları ürünlerin pazarlaması ve sevki konularını içermektedir.

Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine üye işletmelerin % 100 okuryazar, işletmelerin % 92'si geçim sağlamak amacı ile süt sığırcılığı yapmakta geri kalan işletme sahipleri ek gelir sağlamak için süt sığırcılığı yapmaktadır.

İşletmelerin % 84'ünde işletme sahiplerinin kendisi ve aile fertleri çalışmaktadır.

İşletmelerin % 62'sinde 10-40 baş hayvan mevcuttur. İşletme başına ortalama olarak 10 sağmal inek düşmektedir.

İşletmelerin % 78'i yerleşim yerinin içinde, % 6'sı yerleşim yerine 1km mesafede, % 4'ü 2km mesafede, % 12'si ise 5 km mesafededir.

İşletmelerin % 76'sı bağlı duraklı, % 16'sı kapalı serbest, % 8'i serbest tip işletmelerden meydana gelmektedir.

İşletmelerin % 100 makinalı sağım yapmaktadırlar.

İşletmelerdeki hayvan başına düşen ortalama günlük süt verimi 20 litre ve satılan sütün ortalama vadesi 45 gündür.

Anahtar Kelimeler: Damızlık Birliği, Süt Sığırcılığı, Uşak

SUMMARY

GENERAL STRUCTURE OF THE DAIRY FARMS THAT MEMBERS OF BREEDING CATTLE ASSOCIATIONS IN UŞAK

This research was made by consulting with 50 managers who were selected by chance from the analyzed farms registered in the Cattle Breeding Associations in Uşak and its counties (Ulubey, Eşme, Banaz, Karahallı, and Sivaslı). The selected farms were chosen through Uşak and its counties, thus it was aimed to find accurate results.

The survey questions are about the general characteristic features of the farm owners, their educational degrees, their existing breeding status, their practical experiences in breeding cattle, their aims and expectations, the condition of the animal sheds and equipments,distribution and marketing of their products.

The rate of literacy in the farms that are members of the Cattle Breeding Association is 100% . The dairy cattle breeding is made for providing subsistence income by 92% of the farms and it is made for gaining supplementary budget by the rest of the farms.

The rate of working in the farms as owners of the farms and members of their family is % 84 per cent.

There are 10-40 head cattle in 62% of the farms. The average value of breeding per farm quota is 10 milch cows.

78 per cent of the farm areas is in the residential areas. The distance to the residential areas is 1 km in 16% of the farm areas, 4% of the farms is in 2 km distance and 12% of those is in 5 km distance to the residential areas.

76 per cent of the farms consists of bound-standstill type farms, % 16 per cent of those consists of closed-free type farms, and 8% of those consists of free type farms.

The rate of the milking with the milking machine is 100 % in the farms.

The average production of milk per cattle is 20 liters/day and the payment termis about 45 days.

Key Words; The Cattle Breeding Association, Dairy Cattle Breeding, Uşak

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL LİSTESİ.....X

TABLO LİSTESİ.....XIV

1. GİRİŞ.....1

1.1. İlimizin Genel Tanımı.....1

1.1.1. Toprak Yapısı.....1
1.1.2. İklim Durumu.....2
1.1.3. Nüfus.....3
1.1.4. İl Geneli Arazi Dağılımı.....3
1.1.5. Tarımsal İşletmelerin Genel Yapısı.....4
1.1.5.1.Bitkisel Üretim.....4
1.1.5.2.Hayvansal Üretim.....5
1.2. Konunun Amacı ve Önemi.....5

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR..... 6

3. MATERYAL VE METOT.....10

3.1. Materyal.....10
3.2. Metot.....10

4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....11

4.1.Anket Sonuçları.....11
4.1.1.İşletme Sahipleri Hakkında Edinilen Bilgiler:.....11
4.1.1.1.İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyeleri ve Aile Durumlarının İncelenmesi:.....11

4.1.1.2.İşletmelerin Yapıları:.....13

4.1.2.İşletmelerin Tarım Bakanlığından ve Damızlık Birliğinden Beklentileri:.....15

4.1.3.Mevcut Hayvan Varlığı ve Dağılımı:.....16

4.1.4. Hayvan Barınaklarının Durumu ve İşletmelerdeki Mevcut Ekipmanlar:.....21

4.1.5. Toplam Arazi Miktarı :.....27

4.1.6. Danışmanlık Hizmetleri:.....28

4.1.7.İşletmelerin Kazanç ve Maliyetleri:.....30

4.1.8.Yetiştiricilik Uygulamaları:.....32

4.1.9. Hayvan Besleme Uygulamaları:.....38

4.1.10.Doğum ve Suni Tohumlama Aşılama:.....43

4.1.11. Tedavi ve Koruyucu Önlemler:.....47

4.1.12.Sağım ve Süt Sağlığı:.....50

5. SONUÇ.....54

ANKET SORULARI.....56

KAYNAKLAR.....67

TEŞEKKÜR.....69

ÖZGEÇMİŞ.....70

GRAFİK LİSTESİ

Grafik.1 İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyesi 11

Grafik.2 İşletme Sahiplerinin Çocuk Sayısı.....12

Grafik.3 İşletme Sahiplerinin Çocuklarının Eğitim Seviyesi.....12

Grafik.4 İşletmelerin Kuruluş Amacı.....13

Grafik.5 İşletme Sahiplerinin Faaliyet Alanları.....14

Grafik.6 İşletme Sahiplerinin İşletmelerin Durumu Hakkındaki Düşünceleri.....14

Grafik.7 İşletmelerde Çalışan İşçilerin Dağılımı.....15

Grafik.8 İşletme Sahiplerinin Tarım Bakanlığından Beklentileri.....15

Grafik.9 İşletme Sahiplerinin Damızlık Birliğinden Beklentileri.....16

Grafik.10 İşletme Başına Düşen Ortalama Hayvan Sayısı.....17

Grafik.11 İşletme Başına Düşen Ortalama Sağmal Sayısı.....18

Grafik.12 İşletmelerde Bulunan Hayvan Irklarının Dağılımı.....19

Grafik.13 İşletmelerdeki Mevcut Hayvanların Yaş Ortalamaları.....19

Grafik.14 İşletmedeki Doğan Erkek ve Dişi Hayvanların Birbirlerinden Ayrılma Zamanları.....20

Grafik.15 İşletme Başına Düşen Ortalama Düve Sayısı.....20

Grafik.16 İşletmelerin Yerleşim Yerine Olan Uzaklıkları.....21

Grafik.17 Hayvan Barınaklarındaki Havalandırmaların Durumu.....21

Grafik.18 İşletmelerin Ahır Tipleri.....22

Grafik.19 Mevcut Suluk Tipleri.....22

Grafik.20 İşletmelerdeki Doğumhane, Revir ve Gezinti Alanlarının Durumu.....23

Grafik.21 İşletmelerdeki Gübre Temizliği Durumu.....23

Grafik.22 İşletmelerde Yapılan Aydınlatmaların Durumu.....24

Grafik.23 Yem Dağıtım Sistemi.....24

Grafik.24 İşletmelerdeki Ayak Banyosu, Tırnak Bakımı, Buzağı Kulübesi, Doğum Malzemeleri, Sağımhanelerin Durumları.....25

Grafik.25 Sağım Makinalarının Tipleri.....26

Grafik.26 Silaj Çukurların Durumu.....26

Grafik.27 İşletmelerin Arazi Varlığı.....27

Grafik.28 İşletmelerin İcara İşledikleri Arazi Miktarları.....28

Grafik 29 İşletmelerin Veteriner Hekimlerden Aldığı Hizmetler.....29

Grafik.30 İşletmelerin Ziraat Mühendislerinden Aldığı Hizmetler.....20

Grafik.31 İşletmelerin Ortalama Süt Verim Miktarları.....30

Grafik.32 İşletmelerin Sattıkları Sütün Vadesi.....31

Grafik.33 İşletmelerin Gelir Kaynakları.....31

Grafik.34 Erkek Hayvanların Kesim Yaşı.....32

Grafik.35 Damızlık Dışı Bırakma Yaşı.....33

Grafik.36 Kuruya Alma Süreleri.....33

Grafik.37 Günlük Sulama Sayısı.....34

Grafik.38 İşletmelerde Tutulan Kayıtlar.....34

Grafik.39 Tımar Uygulaması.....35

Grafik.40 Boynuz Köreltme Uygulaması.....35

Grafik.41 Buzağıların Doğum Sonrası Kulübelere Konulması.....35

Grafik.42 Buzağıların Sütle Beslenmesi.....36

Grafik.43 Kolostrum İçirilmesi.....36

Grafik.44 Buzağıların Sütten Kesilme Süreleri.....37

Grafik.45 Süt Verim Kontrolünün Yapılma Sıklığı.....37

Grafik.46 Hayvanların Çayır ve Mer'alara Çıkarılması.....37

Grafik.47 Kuru Dönemde Ayrı Bir Besleme, Verim Düzeyine Göre Besleme, Buzağı Maması Kullanımı, Yem Katkı Maddesi Kullanımı ve Yalama Taşı Kullanımı ile İlgili Veriler.....39

Grafik.48 Buzağı Başlangıç Yemine Başlama Süresi.....39

Grafik.49 Doğan Buzağılara Su Verilme Süresi.....40

Grafik.50 Buzağıların Kaba Yeme Başlama Süreleri.....40

Grafik.51 Buzağıların Sütten Kesime Kadar Tükettikleri Süt Miktarları.....41

Grafik.52 Üretilen Silajın Olgunlaşması İçin Beklenen Süre.....41

Grafik.53 Silaj Yapımında Kullanılan Katkı Maddeleri.....42

Grafik.54 Silaj Yapımında Dikkat Edilen Hususlar.....42

Grafik.55 Kızgınlık Gösteren..ayvanların Tohumlama Saatleri.....43

Grafik.56 Düvelerin İlkine Tohumlanma Yaşı.....43

Grafik.57 İşletmelerin Tohumlamada Dikkat Ettikleri Hususlar.....44

Grafik.58 İnek Başına Düşen Ortalama Suni Tohumlama Sayısı.....44

Grafik.59 Tohumlamada Boğa Kullanımı ve Güç Doğum Problemlerinin Yüzdesi.....45

Grafik.60 Doğumdan Sonra Tohumlamaya Kadar Geçen Sürelerin İşletmelere Göre Dağılımı.....46

Grafik.61 Buzağı Ölüm Oranlarının İşletmelere Göre Dağılımı.....46

Grafik.62 İşletmelerde Uygulanan Aşılamalar.....47

Grafik.63 Göbek Dezenfeksiyonu, Doğumdan Sonra Buzağıları Asılı Tutma, Paraziter Mücadele, Mastitis Test Kitlerinin İşletmelerdeki Uygulama Oranları.....48

Grafik.64 Hasta Hayvanların Sağımının Yapılma Sırası.....48

Grafik.65 İşletmelerde Sıklıkla Karşılaşılan Sağlık Problemleri.....49

Grafik.66 Sağımın Kim Tarafından Yapıldığı.....50

Grafik.67 İşletmelerde Uygulanan Sağım Sayıları.....51

Grafik.68 Sağım ile İlgili uygulamalar.....52

Grafik.69 Sağım Makinalarının Temizliğinin Yapılma Süreleri.....53

Grafik.70 Üretilen Sütlerin Taşıma Şekilleri.....53

Grafik.71 Antibiyotikli Sütlerin Durumu.....53

ÇİZELGE LİSTESİ:

Çizelge 1.Uşak İlinin Arazi Dağılımı.....3

Çizelge 2. İşletmelerin Arazi Varlığı Dağılımı.....4

Çizelge 3. Tarım Arazilerinin Ürün Grupları Üzerinden Dağılımı.....4

Çizelge 4. Hayvan Mevcutları.....5

1. GİRİŞ

1.1 Uşak İlinin Genel Tanımı:

Uşak İli, İç Batı Anadolu Eşiğinde 38 19’ ve 39 50’ kuzey enlemleri ile 28 48’ ve 29 57’ doğu boylamları arasında yer almakta olup, 5344 km2 lik bir alan üzerine kurulmuştur.

Doğusunda Afyon, Batısında Manisa, Kuzeyinde Kütahya, Güneyinde Denizli İlleri ile çevrili olan Uşak ilinin Merkez İlçe ile birlikte Banaz, Eşme, Karahallı, Sivaslı ve Ulubey olmak üzere 6 ilçesi vardır.

Rakımı 906 m. Olan Uşak ilinin arazisinin %37,5’i dağlık, %5,4’ ü ova, %57,1’i platodur. Sık bir vadi ağıyla yarılmış yaylalar kuzeydoğudan güney batıya doğru alçalarak ovamsı bir görünüş alırlar (Banaz ovası gibi).

1.1.1.Toprak Yapısı :

Uşak ilinin büyük toprak grupları bakımından %40’ı kahverengi orman, %32,1’i kireçsiz kahverengi orman, %11,2 kahverengi, %2,4’ü alüviyal toprak gruplarından oluşmuştur.

Arazi kullanma kabiliyet sınıfları bakımından ise I.Sınıf araziler il yüzölçümünün %2,8’ini teşkil eder. Tamamı %2’den daha düşük eğimlidir. Sulu ve kuru tarım ile bahçe tarımı yapılmaktadır.

II.Sınıf araziler ise %9,6’lık bir bölümü oluşturmakta olup, %95’inde eğim, %2,6 seviyesindedir. Bununda %22,6’sı derin %76,9’u orta derindir. Kuru, sulu tarım, çayır, mera ve orman-funda toprağı olarak kullanılmaktadır.

III.Sınıf araziler ise İl yüzölçümünün %12,4'ünü teşkil eder. Bunlarında %19'u hafif, %79'u ise orta eğimlidir. (%6-12) Bu toprakların %76,3'ü orta derinliktedir. Kuru, sulu tarım, çayır-mera ve orman-funda alanı olarak kullanılmaktadır.

IV.Sınıf araziler ise genel yüzölçümünün %12,4'ünü teşkil eder. Bunların %92,5'i orta eğimli, %4,1'i dik eğimlidir.

Kuru tarım, bağ-bahçe, çayır-mera ve orman-funda toprağı olarak kullanılmaktadır.

Uşak ilinin İl yüzölçümünün %62,25'i ise V, VI, VII ve VIII.sınıf topraklar oluşturmaktadır.

Kuru tarımda kullanılan arazinin %3,1'i düz, %51,9'u orta, %18,5'i dik eğimlidir. %7,1'i derin, %39,1'i orta derin, %52,1'i sığ , %1,6'sı ise çok sığdır.

Erozyon ise %6,7'sinde hafif, %43,2'sinde orta, %49,8'inde şiddetli, %0,3'ünde ise çok şiddetlidir.

Çayır mera olarak kullanılan arazilerin ise %2,7'si düz, %1,4'ü hafif, %23,2'si orta, %72,7'si dik eğimlidir.

Bu arazilerin %2,7'si hafif, %3,6'sı orta, %38,6'sı şiddetli ve %55,1'i ise çok şiddetli erozyona maruzdur. Bu toprakların ise %59'u çok sığdır.

1.1.2. İklim Durumu :

Uşak ili konumu gereğince geçit iklimi karakterlerinin etkisi altındadır. Yıllık yağış toplamı 52 yıllık ortalamaya göre 543,2 mm.dir. Aylara dağılımı düzensizdir.

Yıllık ortalama basınç 909,2 milibar olup, basıncın en yüksek olduğu aylar Ekim, Kasım en düşük olduğu aylar ise Nisan'dır. Yıllık ortalama sıcaklık 12,3 C'dür. Yıllık rutubet %63' dür.

Uzun yıllar ortalamalarına göre sıcaklığın 30 C' nin üzerine çıktığı gün sayısı 47'dir. Uşak ilinde hava yılın 1/3'ünde açık, 167 gün bulutlu, 75 gün kapalı, 78 gün yağışlıdır. Kar en fazla 10 gün kalmaktadır.

1.1.3. Nüfus :

En son yapılan 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre Uşak ilinin toplam nüfusu 322.313'dür. İl ve İlçe merkezlerinde oturan nüfus 182.040, köylerde oturan nüfus ise 140.273 dur.

1997 Nüfus sayımına göre %0,3' lük bir nüfus artışı gerçekleşmiştir. Km2'ye düşen nüfus sayımı ise 1997 yılında 59 iken 2000 yılında bu sayı 60'a yükselmiştir.

1.1.4.İl Geneli Arazi Dağılımı :

Uşak ilinin 5344 km2'lik yüzölçümünün %45,3'ü işlenen arazi olup, 242.114 hektardır. Bu durum çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1.Uşak İlinin Arazi Dağılımı.

KULLANIM ŞEKLİ	ALAN (Ha)	%
I-İşlenen Arazi	242.114	45,3
a) Sulu tarım alanı	12.110	
b) Kuru Tarım Alanı	230.004	
II-Çayır-Mera Arazisi	36.837	6,9
III-Ormanlık-Fundalık	236.678	44,3
IV-Tarım Dışı Kullanılmayan	18.771	3,5
TOPLAM	534.400	100,0

1.1.5.Tarımsal İşletmelerin Genel Yapısı:

1991 Yılının genel tarım sayımına göre Uşak ilinde 31,320 tarımsal işletme bulunmaktadır.

İşletmelerin arazi varlığı dağılımı aşağıdaki gibidir.

Çizelge 2. İşletmelerin Arazi Varlığı Dağılımı

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ	İŞLETME SAYISI	%
Arazisi Olmayan	844	2,69
5 da.dan az	581	1,85
5-9 da.	1.975	6,35
10-19 da.	2.491	7,95
20-49 da.	10.692	34,13
50-99 da.	8.221	26,24
100-199 da.	5.067	16,17
200-499 da	1.206	3,85
500 den fazla	243	0,77

1.1.5.1.Bitkisel Üretim:

Çizelge 3. Tarım Arazilerinin Ürün Grupları Üzerinden Dağılımı

ÜRÜN GURUBU	ALAN(ha)	%
HUBUBAT	135.740	56,06
YEMEKLİK BAKLAGİL	50.325	20,79
ENDÜSTRİ BİT.	18.154	7,50
YEM BİTKİLERİ	9.463	3,91
SEBZE	7.239	2,99
MEYVE	4.267	1,76
BAĞ	5.159	2,13
NADAS ALANI	11.767	4,86
TOPLAM	242.114	100,00

1.1.5.2. Hayvansal Üretim:

Çizelge 4. Hayvan Mevcutları

İLÇE ADI	BÜYÜK BAŞ	KÜÇÜK BAŞ			KANATLI
	SIĞIR	KOYUN	KEÇİ	TOPLAM	
MERKEZ	25.763	70.943	20.175	91.118	50.000
BANAZ	15.000	30.000	10.000	40.000	20.000
EŞME	15.154	78.869	10.246	89.115	522.000
KARAHALLI	615	10.000	4.600	14.600	1.500
SİVASLI	4.445	16.280	10.150	26.430	40.000
ULUBEY	10.227	20.202	18.266	38.468	220.000
TOPLAM	71.204	226.294	73.437	299.731	853.500

1.2. Konunun Amacı ve Önemi:

Türkiye'de son yıllarda süt sığırcılığı işletmelerinin yapısında bir değişim yaşanmaktadır. Bu değişim işletme büyüklüklerinin artması, işletme sahiplerinin eğitim seviyesinin iyileşmesi, iş adamların süt sığırcılığına yatırım yapmasıdır. Türkiye'de son yıllarda yaşanan bu değişimin Uşak ili ve ilçelerindeki etkisinin belirlenmesi içinde sorular sorulmuştur.

Yapılmış olan bu çalışmada Uşak ilindeki damızlık sığır yetiştiriciler birliğine üye olan işletmelerin mevcut durumlarının ortaya çıkarması ve işletme sahiplerinin hedef ve beklentilerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu sonuçlarla Uşak ilinin Türkiye'deki meydana gelen gelişmedeki rolü anlaşılmış olacaktır.

İşletmelerin mevcut durumunun ortaya çıkarılmış olması yapılan yanlışların belirlenmesini sağlamış olacak ve düzeltilmesine de katkı sağlayacaktır.

2. ÖNCEKİ ARAŞTIRMALAR

Sivas ili sığırcılık işletmelerinde uygulanan bakım ve beslemenin irdelenmesi isimli çalışmada Sivas yöresinde uygulanan bakım ve besleme yöntemlerini incelemektir.
Öncelikle Sivas ve yöresinin tarımsal yapısı hakkında genel bilgiler verilmiş, daha sonra literatür bildirişleri ile Sivas ve yöresinde uygulanan bakım ve besleme yöntemleri tartışılmıştır. Sığırcılık işletmelerinde bakım ve beslemenin yetersiz olduğu gözlenmiştir. (Özsan 1988).

Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışma Ankara iline bağlı Ayaş ilçesi ve köylerinde yürütülmüş olup, Araştırmada bölgedeki mevcut süt sığırcılığının genel yapısının yansıtılması amaçlanmıştır.
Örnek işletmelerin %69'unun 1-5 BBHB'ne sahip , %28'i 6-10 BBHB sahip, %3'ü ise 11 ve üzerinde BBHB sahiptir.Bölgedeki toplam işlenebilir arazi varlığının %2.1'de yem bitkileri üretimi yapılmaktadır.Ele alınan işletmelerde yapılan süt kontrolü sonucunda, ortalama laktasyon süresi 254.6 ±5,54 gün, İneklere ait ortalama günlük süt verimi 12.7 ± 0.41 lt., ortalama laktasyon süt verimi ise 3211.2 ± 90.90 lt. olarak saptanmıştır. (Şahin 1994).

İthal damızlık süt ineklerinin Kocaeli yöresindeki adaptasyonları ve mevcut durumun incelenmesi isimli çalışmada şansa bağlı olarak seçilen 83 işletmeyle anket yapılmıştır.

Kocaeli bölgesinde çayır-mer'a alanları uygun koşulara sahip değildir. Üreticiler yeterli miktar ve kalitede kaba yeme sahip değildirler. İşletmelerin çoğunda silaj kullanılmamaktadır.Bunun sonucu süt işletmelerinde bazal rasyonun temelini düşük kaliteli saman oluşturmaktadır. İşletmelerde kullanılan süt yeminin süt verimine göre kullanılmadığı daha çok yaşama payı ihtiyaçlarının karşılanması için kullanıldığı belirlenmiştir. Bu nedenle süt üretim maliyetleri normalden daha yüksek olmaktadır. Üreticiler hayvanların fizyolojik dönemlerine uygun olarak beslemediği belirlenmiştir.
Bölge işletmelerinin %61.44'ü sütü parekende , %22.89'u toptan satmakta (aracıya veya kooperatife), %6.02'si mandıraya, %4.85'i mamul olarak değerlendirmekte, %1.20 ise evinde tüketmekte ve değerlendirmektedir.

İşletmelerde yapay tohumlama ve doğal aşım yapılmakta olup, çoğunda boğa bulundurulmaktadır. İşletme sahiplerinin ana uğraşlarının hayvancılık olmadığı ve kadınların işletme ile ilgilendiği belirlenmiştir. (Kılıç,1994).

Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri isimleri araştırma sonuçları göre, süt sığırcılığı yapılan işletmelerin %75'i ekstansif koşularda yetiştiricilik yapmaktadır. Bölgedeki süt sığır varlığının %10'unu kültür ırkları, %46'sını melez genotipler ve %44'ünü de yerli ırklar oluşturmaktadır. İşletme başına sağmal inek sayısı ise 4.2 baş olarak hesaplanmıştır.

Sığır besiciliği yapılan işletmelerin %96'sı entansif koşullarda besicilik yapmaktadır. İşletme başına hayvan varlığı 34 baş, arazi varlığı ise 56.5 dekar olarak hesaplanmıştır.

Etüd edilen işletmelerde görülen en önemli sorunlar: üretilen sütün, damızlık hayvanların ve değer fiyata satılamaması, çayır ve mer'aların yetersizliği, sermaye yetersizliği, kredi miktarının yetersizliği ve kredi alımında görülen zorluklardır. (Tapkı, 1996).

Çumra ve Altınekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmede bulunan nüfusun %7,4'ünün okula gitmemiş diğerlerinin ise ilkokul ve lise öğrenimi gördüğü tespit edilmiştir. Bunlardan %72.2'sinin ilkokul mezunu olduğu ortaya çıkmıştır. İşletmelerin %54'ünde yapay tohumlama uygulandığı, diğer işletmelerde ise damızlık vasfı bilinmeyen boğaların kullanıldığı görülmüştür. İşletmelerin bulunduğu arazilerin %64.4'ünün sulu olduğu belirlenmiştir. İşletmelerin %57.1'inde yonca ekilmekte olduğu ve işletme başına ortalama 3,5 dekarlık bir yonca ekim alanı düştüğü görülmüştür.

Buzağılara doğduklarında ağız sütü verilmektedir. İncelen işletmelerin %74.6'sında buzağılara emiştirme, %25.4'ünde ise elden süt içirildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada, süt hayvancılığının en önemli sorunu olarak, işletmecilerin %76.2'si girdi maliyetlerinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Süt sığırcılığına destek sağlayan kuruluşların hayvancılığın gelişmesi ve sorunların çözülmesinde yeterli imkanlarının ve projelerinin olmadığı görülmüştür.

İşletme sahiplerinin hayvan sağlığı ve hijyeni konusunda yeterli bilgi birikimlerinin olmadığı ayrıca, süt verim kayıtlarının da tutulmadığı görülmüştür (Sarı,1998).

Çanakkale ili merkez ve köylerinde holstein ırkı süt sığırı yetiştiriciliği yapan işletmelerin mevcut durum ve sorunları isimli çalışmada işletmelerin %83.28'i 1-5 baş arasında değişen miktarlarda sağmal ineğe sahiptir. İşletme sahiplerin 3-8 kg/gün arasında değişen miktarlarda süt yemi kullanılmaktadır. Yöredeki çayır-mer'a alanları uygun koşullara sahip değildir. Aynı zamanda yörenin iç kesimlerinin dağlık bir yapı göstermesi nedeni ile hayvancılık kıyı şeridindeki ovalık kesimde daha fazla gelişmiştir. Üreticiler yeterli miktar ve kalitede kaba yeme sahip değildir. İşletmelerin %35.7'sinde 1-10 kg/gün arasında değişen miktarlarda kaba yem kullanılmaktadır. İşletmelerin %64.23'ünde silaj kullanılmamaktadır. Süt yemlerinin kullanımı süt verimine göre yapılmamaktadır. İşletmelerin çoğunda süt yemi süt sığırlarının yaşama payı ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılmaktadır.

Yetiştiricilerin başlıca sorunları; Yem fiyatlarının yüksek oluşuna karşın süt fiyatlarının düşük olmasıdır. Kredi, pazarlama, yem kalitesi, mekanizasyon eksikliği, veteriner ve hayvan sağlığı hizmetlerinin yetersizliği gibi sorunlar bunu izlemektedir. (Çalış, 1999).

Diyarbakır ili merkez ilçeye bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışmada incelenen işletmelerinin %47'sinin 1-5 BBHB'ne %29'nun 6-10'ne ve %24'ünün ise 11 ve daha fazla BBHB'ne sahip olduğunu belirtmiştir.

Merkez ilçeye bağlı köylerde toplam işlenebilir arazi varlığının %1.17'sinin yem bitkileri üretimi için kullanılmakta olduğu belirlenmiştir (Tutkun ,1999).

Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı isimli çalışmada toplam hayvan varlığının BBHB cinsinden %84.5'ini oluşturan sığırların %55.23'ü esmerdir. Bu işletmelerin %17.78'inde 1-5 baş, %44.44'ünde 6-10 baş ve %37.78'inde 11 baş ve daha fazla sığır olduğu hesaplanmıştır.

İşletme başına düşen ortalama 66.5 dekar arazinin yem bitkilerine ayrılan %14'ünde kaba yem olarak yonca kuru otu ve korunga üretildiği belirlenmiştir. İşletmelerin %71.11'nin satın alarak sağladığı karma yemin %51.16'sını süt yemi

oluşturmaktadır. İşletme sahiplerinden alınan bilgiler doğrultusunda ineklerin ortalama laktasyon süresi 257.3 ± 8.68 gün, günlük ortalama süt verimi ise inek başına 10.9 ±0.60 litre olarak hesaplanmıştır (Ildız,1999).

Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı isimli çalışmada Büyük baş hayvan birimimi esasına göre gruplandırılan süt sığırı işletmelerinin %79.6'sını 1-5 BBHB kapasiteli küçük işletmeler, %17.5'ini 6-10 BBHB kapasiteli orta ölçekli işletmeler ve %2.9'unu 11+ BBHB'ne sahip büyük ölçekli işletmelerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Sığır besiciliği işletmelerinde besideki hayvan sayısı esas alınmak koşuluyla, işletmelerin %66.7'sini 1-50 baş kapasiteli, %33.3'ünü 51+ baş kapasiteli işletmelerin oluşturduğu saptanmıştır. Sığırların %56.8'ini siyah alaca ırkı ve melezlerinin, %14.7'sini esmer ırkı ve melezlerinin, %8.7'sinin simmental ırkı ve melezlerinin, geriye kalan %19.7'sinin ise yerli ırk sığırların oluşturduğu belirlenmiştir. İncelenen işletmelerde toplam işlenebilir arazinin %8.6'sının yem bitkilerinin üretimine ayrıldığı tespit edilmiştir. Ele alınan ineklere ait ortalama laktasyon süresi 230.3 ±17.48 gün, günlük ortalama süt verimi ise, 10.2 ±0.96 kg olarak hesaplanmıştır (Şahin, 2000).

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırma Tekirdağ'da yürütülmüş ve araştırmanın materyalini 1987-1990 yılları arasında projeye bağlı olarak ithal inek edinmiş Tekirdağ merkez ve Malkara ilçeleri ile bunlara bağlı 27 köydeki toplam 75 işletme oluşturmuştur.
İşletme başına düşen ortalama düve sayısı 3.94'dür. İşletme başına düşen ortalama hayvan sayısı 10.68'dir. İşletmelerin %42.7'si kuru dönemde ayrı bir besleme uygulamamaktadır. İşletmelerin %32'si günde 2 defa, %48'i 3 defa, %9'u 4 defa, % 11'i ise sürekli olarak sulanmaktadır. İşletmelerin %33'ü 2 sağım, %67'si ise 3 sağım yapmaktadır. Sağım işletmelin %24'ünde elle, %76'sında makine ile yapılmaktadır.
İşletmelerin %72'sinde doğumdan 2 ay diğerleri daha erken kuruya alınmaktadır. İşletmelerin %85'i doğan buzağıların göbeklerini dezenfekte etmektedir. İşletmelerin %50'si doğumdan 2 ay sonra boğaya vermektedir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1.Materyal:

Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine üye 50 işletme ve bu işletmelere ait kayıtlı işletme bilgileri araştırma materyalini oluşturmuştur.

3.2. Metot:

Bu araştırma Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine kayıtlı olan işletmelerle yapılan anket çalışmasıdır. Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine üye işletmelerle (1799 İşletme soy kütüğüne kayıtlı) görüşülmesi zaman ve ekonomik açıdan mümkün olamayacağı için 50 işletmeyle anket yapılmıştır. İşletmeler Uşak merkez ,Banaz, Eşme, Ulubey, Sivaslı ve Karahallı ilçelerinden şansa bağlı örneklemeye göre seçilmiştir.

Yapılan anketlerde toplam 97 tane soru sorulmuş ve sorulan sorular aşağıdaki soru guruplarından oluşturulmuştur.

- İşletme sahiplerinin eğitim seviyeleri ve aile durumlarının incelenmesi;
- İşletmelerin yapıları;
- İşletmelerin Tarım Bakanlığından ve Damızlık Birliğinden beklentileri;
- Mevcut hayvan varlığı ve dağılımı;
- Hayvan barınaklarının durumu ve işletmelerdeki mevcut ekipmanlar;
- Toplam arazi miktarı, Danışmanlık hizmetleri,
- İşletmelerin kazanç ve maliyetleri;
- Yetiştiricilik uygulamaları, Hayvan besleme uygulamaları;
- Doğum, Sun-i tohumlama ve aşılama;
- Tedavi ve koruyucu önlemler, Sağım ve çiğ süt kalitesi

Elde edilen veriler SPSS istatistik programında değerlendirilmiştir.

Ankette; günlük süt verimi , ilkine damızlıkta kullanım yaşı, kuruya alma süresi, gebe kalma oranı, buzağı ölüm oranı, ortalama sun-i tohumlama sayısı, damızlık dışı bırakma yaşı, güç doğum problemi ile ilgili sorular sorulmuştur.

4.BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1.Anket Sonuçları:

4.1.1.İşletme Sahipleri Hakkında Edinilen Bilgiler:

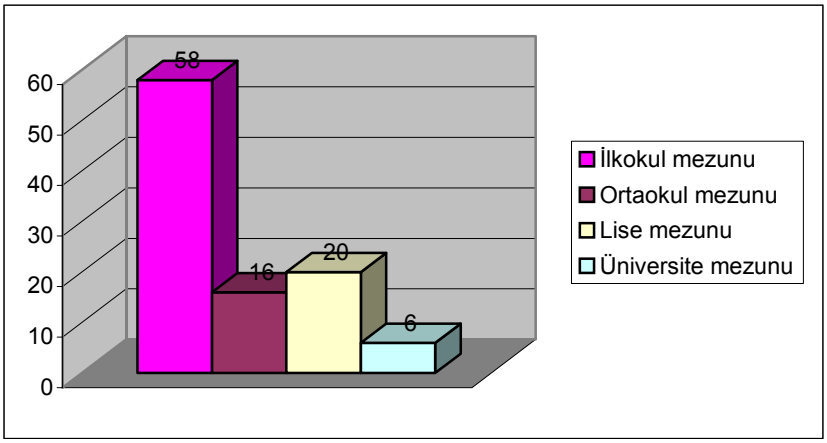
4.1.1.1.İşletme Sahiplerini Eğitim Seviyeleri ve Aile Durumlarının İncelenmesi:

Türkiye'de son yıllarda süt sığırı işletme sahiplerinin yapısında bir değişim yaşanmaktadır. Bu değişim, sığırcılıkla ilgilenen insanların kendini yenilemesi, eğitim seviyesi ileri kişiler ve iş adamlarının da süt sığırcılığına yatırım yapmasıdır.

Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine kayıtlı işletme sahiplerinin Türkiye'de ki son yıllarda meydana gelen bu değişimdeki rolünün anlaşılması üzerine de sorular sorulmuştur. Sonuç olarak aşağıdaki veriler elde edilmiştir. İşletme sahiplerinin eğitim seviyeleri Garafik.1'de gösterilmiştir.

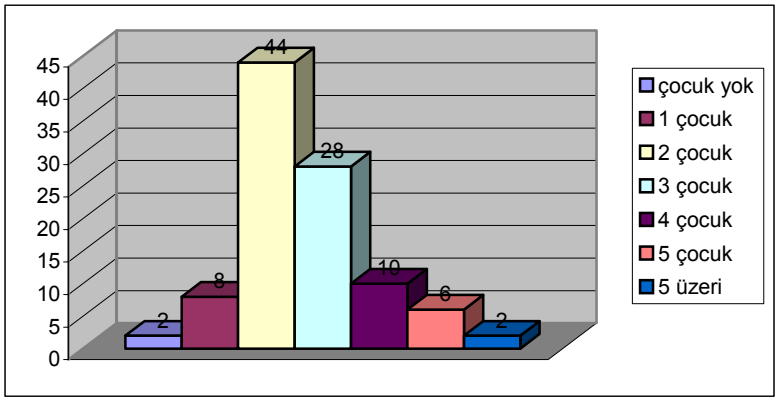
İşletme sahiplerinin %58'i ilkokul mezunu, %16'sı ortaokul mezunu, %20'si lise mezunu, %6'sı üniversite mezunudur.

Çumra ve Altınekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmede bulunan nüfusun %7,4'ünün okula gitmemiş diğerlerinin ise ilkokul ve lise öğrenimi gördüğü tespit edilmiştir. Bunlardan %72.2'sinin ilkokul mezunu olduğunu bildirmiştir (Sarı,1998).

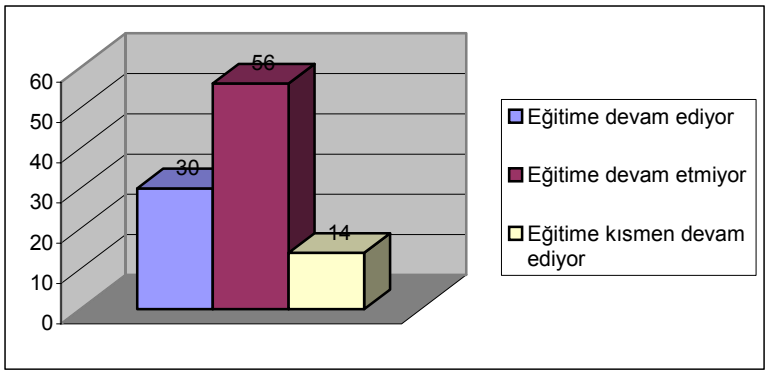
Grafik.1 İşletme Sahiplerinin Eğitim Seviyesi

İşletme sahiplerinin %2'sininin çocuğu bulunmamakta, %8'i bir çocuk sahibi, %44'ü iki çocuk sahibi, %28'i üç çocuk sahibi, %10'u dört çocuk sahibi, %6'sı beş çocuk sahibi, %2'si beşin üzerinde çocuğa sahiptir. (Grafik.2)

Grafik.2 İşletme Sahiplerinin Çocuk Sayısı

İşletme sahiplerinin çocuklarının %30'u eğitime devam ediyor, %56'sı devam etmiyor, %14'ü kısmen devam ediyor.(Grafik.3)

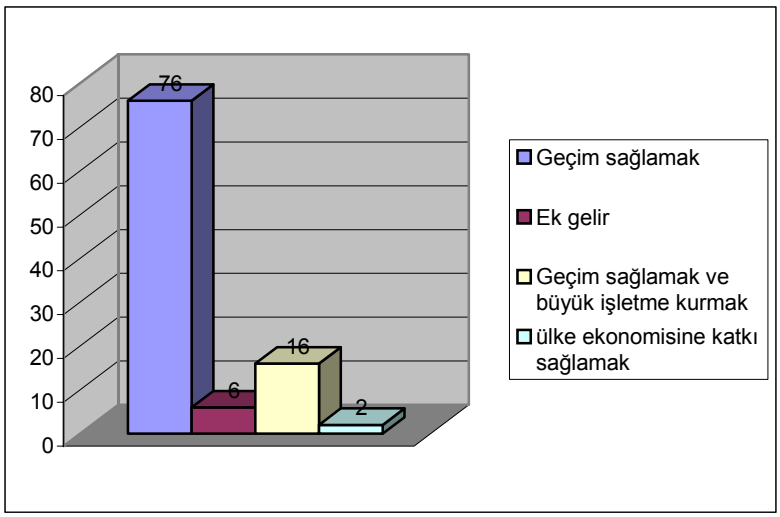

Grafik.3 İşletme Sahiplerinin Çocuklarının Eğitim Seviyesi

4.1.1.2. İşletmelerin Yapıları:

İşletme sahiplerinin hayvancılık yapma sebebi ve hedefleri üzerine sorulan sorularda alınan cevaplar aşağıdadır. Grafik.4'de işletmelerin kuruluş amaçları belirtilmiştir.

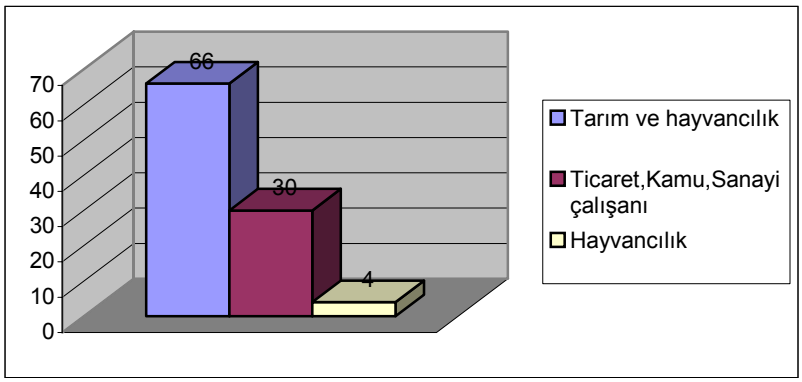
İşletme sahiplerinin %76'sı geçim sağlamak amacı ile hayvancılık yapmaktadır, %6'sı ek gelir sağlamak için, %16'sı geçim sağlamak ve büyük bir işletme kurmak ,%2'si ülke ekonomisine katkı sağlamak için hayvancılık yapmaktadır. Genel olarak işletme sahiplerinin %92'si geçim sağlamak için hayvancılık yapmaktadır.

Grafik.4 İşletmelerin Kuruluş Amacı

İşletme sahiplerinin %84'ü öz sermaye, %6 krediyle, %10'u öz sermaye artı kredi ile işletmelerini kurmuşlardır.

İşletme sahiplerinin %66'sı tarım ve hayvancılıkla, %30'u ticaret ,kamu, sanayi ile birlikte , %4'ü sadece hayvancılıkla uğraşmaktadır.(Grafik.5)

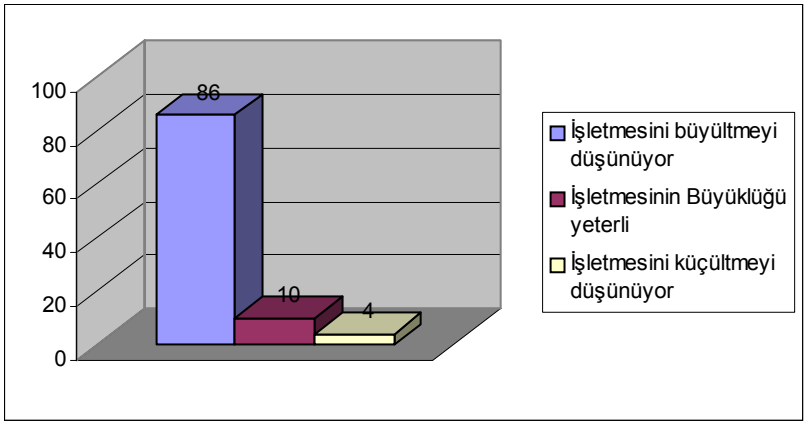

Grafik.5 İşletme Sahiplerinin Faaliyet Alanları

İşletme sahiplerinin işletmelerini geleceği ile ilgili düşünceleri Şekil.6' da belirtilmiştir.

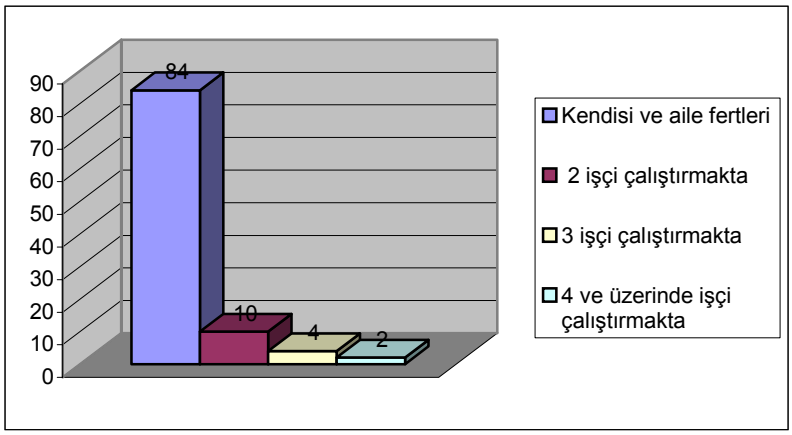
İşletme sahiplerinin %86'sı işletmesini büyütmeyi düşünüyor, %14'ü ise işletmesini büyütmeyi düşünmüyor.

İşletme sahiplerinin %96'sı işletmesinin küçültmeyi düşünmemektedir, %4'ü ise işletmesini küçültmeyi düşünüyor.

Grafik.6 İşletme Sahiplerinin İşletmelerin Durumu Hakkındaki Düşünceleri

İşletme sahiplerinin %84'ü işletmelerinde kendileri çalışmakta, %10'u 2 kişi, %4'ü 3 kişi, %2'si 4 ve üzerinde işçi çalıştırmaktadır. (Grafik.7)

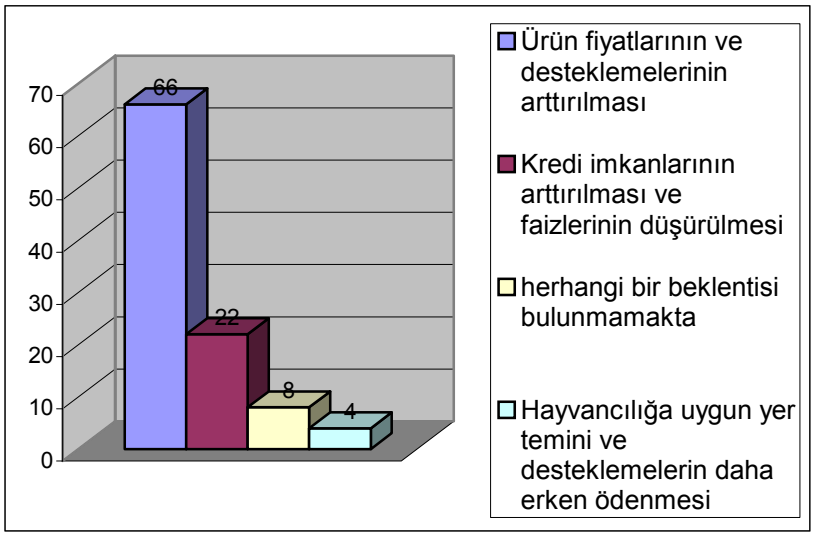

Grafik. 7 İşletmelerde Çalışan İşçilerin Dağılımı

4.1.2.İşletmelerin Tarım Bakanlığından ve Damızlık Birliğinden Beklentileri:

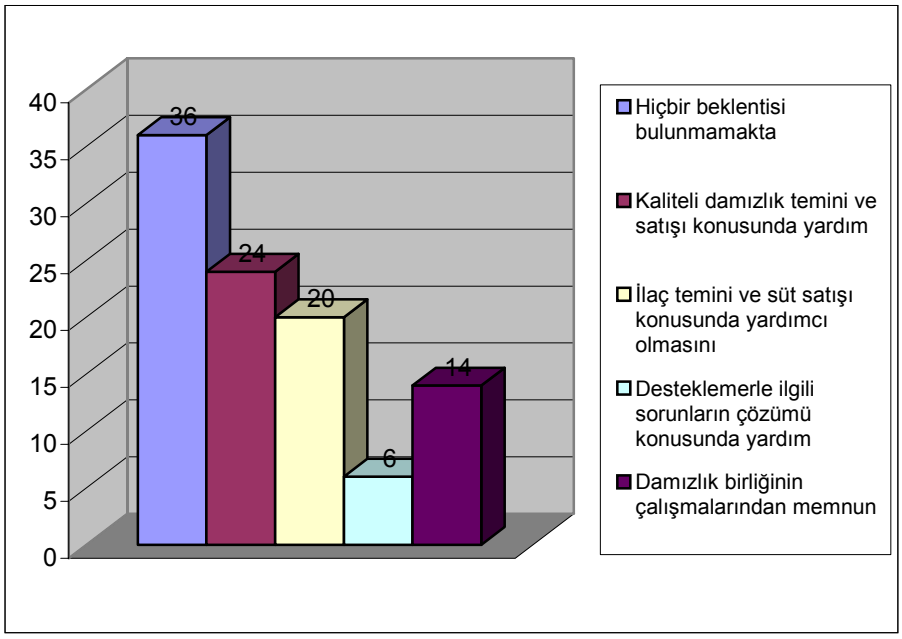
İşletme sahiplerinin Tarım Bakanlığından ve Damızlık Birliğinden beklentileri üzerine sorulan sorularda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

İşletme sahiplerinin %66'sı ürün fiyatlarının ve desteklemelerin arttırılmasını, %22'i kredi imkanlarının arttırılması ve faizlerinin düşürülmesini , %8'inin herhangi bir beklentisi bulunmamakta, %4'i ise hayvancılığa uygun yer temini ve desteklemelerin daha erken ödenmesi konusunda görüş bildirmişlerdir.(Grafik.8)

Grafik.8 İşletme Sahiplerinin Tarım Bakanlığından Beklentileri

İşletme sahiplerini %36'sının damızlık birliğinden hiçbir beklentisi bulunmamakta,%24'ü kaliteli damızlık temini ve satışı konusunda, %20' ilaç temini ve süt satışı konusunda, %6'sı desteklemeler ile ilgili sorunların çözümlenmesi, %14'i birlikten memnun bilgi sağlanması, üreticilerin korunması konusunda bilgi vermişlerdir.(Grafik.9)

Grafik.9 İşletme Sahiplerinin Damızlık Birliğinden Beklentileri

4.1.3.Mevcut Hayvan Varlığı ve Dağılımı:

Uşak ili Damızlık Birliğine kayıtlı işletmelerin mevcut hayvanların ırkı, sayısı, cinsiyeti ve yaşa göre dağılımları üzerine sorulan sorularda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

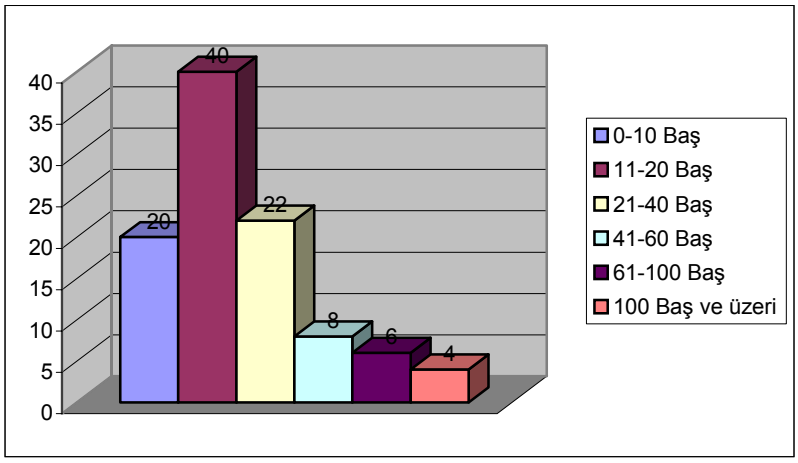
Damızlık birliğine kayıtlı olan işletmelerin %20'si 0-10 baş hayvana sahip , %40'ı 11-20 baş hayvana sahip, %22'si 21-40 baş hayvana sahip , %8'i 41-60 baş hayvana sahip,%6'sı 61-100 baş hayvana sahip, %4'ü 100-üzerinde hayvana sahip işletmelerdir.(Grafik.10)

Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışmada örnek işletmelerin %69'unun 1-5 BBHB'ne sahip , %28'i 6-10 BBHB sahip, %3'ü ise 11 ve üzerinde BBHB sahip olduğunu bildirmiştir (Şahin,1994).

Diyarbakır ili merkez ilçeye bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışmada incelenen işletmelerinin %47'sinin 1-5 BBHB'ne %29'nun 6-10'ne ve %24'ünün ise 11 ve daha fazla BBHB'ne sahip olduğunu belirtmiştir (Tutkun,1999).

Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı isimli çalışmada Büyük baş hayvan birimimi esasına göre gruplandırılan süt sığırı işletmelerinin %79.6'sını 1-5 BBHB kapasiteli küçük işletmeler, %17.5'ini 6-10 BBHB kapasiteli orta ölçekli işletmeler ve %2.9'unu 11+ BBHB'ne sahip büyük ölçekli işletmelerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Sığır besiciliği işletmelerinde besideki hayvan sayısı esas alınmak koşuluyla, işletmelerin %66.7'sini 1-50 baş kapasiteli, %33.3'ünü 51+ baş kapasiteli işletmelerin oluşturduğu saptamıştır (Şahin 2000).

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırma iletme başına düşen ortalama hayvan sayısı 10.68 olarak bildirmişlerdir.

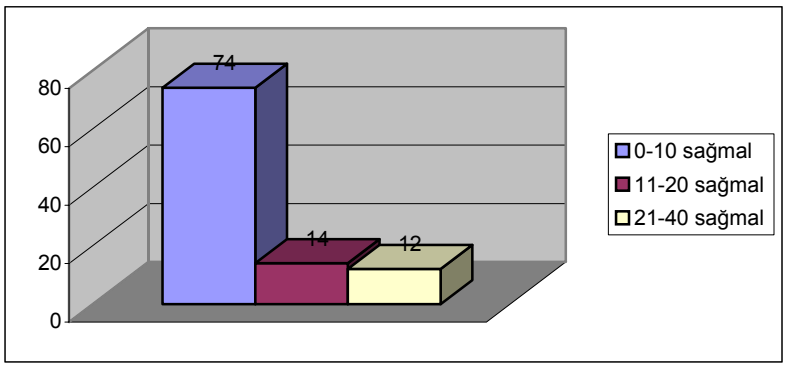

Grafik.10 İşletme Başına Düşen Ortalama Hayvan Sayısı

İşletmelerde bulunan toplam sağmal inek sayısı 0-10 baş arasındaki işletmelerinin oranı %74'dür, 11-20 baş arasında %14'dür, 21-40 baş arasındaki işletmelerin oranı %12'dir.(Grafik.11)

Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri isimleri araştırma sonuçları göre işletme başına sağmal inek sayısını ise 4.2 baş olarak bildirmiştir (Tapkı,1996).

Çanakkale ili merkez ve köylerinde holstein ırkı süt sığırı yetiştiriciliği yapan işletmelerin mevcut durum ve sorunları isimli çalışmada işletmelerin %83.28'i 1-5 baş arasında değişen miktarlarda sağmal ineğe sahip olduklarını bildirmiştir (Çalış,1999).

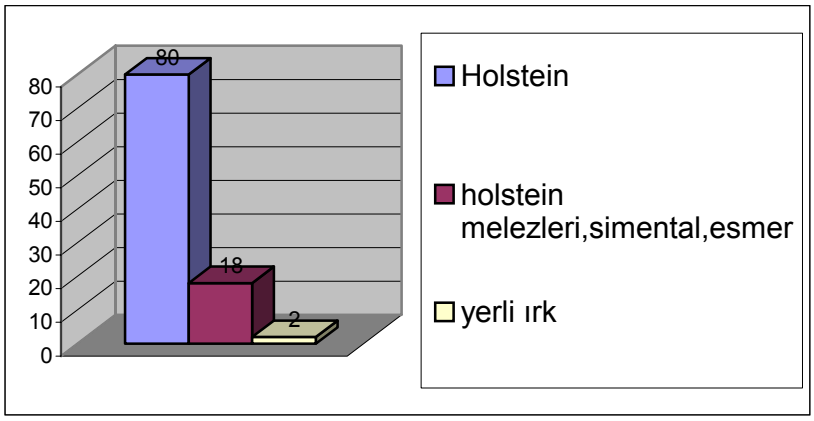
Grafik.11 İşletme Başına Düşen Ortalama Sağmal Sayısı

İşletmede bulunan hayvanların %80'i holstein , %18'i holtein simental, esmer, %2'si holstein ve yerli ırkların yetiştiriciliğini yapmaktadır.(Grafik.12)

Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri isimleri araştırma sonuçları göre, Bölgedeki süt sığır varlığının %10'unu kültür ırkları, %46'sını melez genotipler ve %44'ünü de yerli ırklar oluştuğunu bildirmiştir (Tapkı,1996).

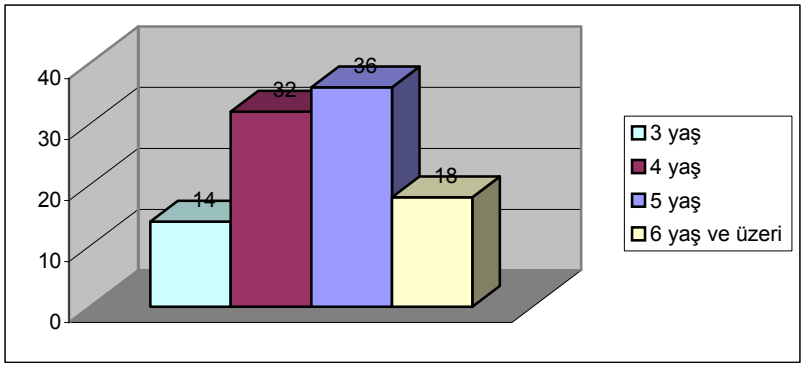
Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı isimli çalışmada toplam hayvan varlığının BBHB cinsinden %84.5'ini oluşturan sığırların %55.23'ü esmerdir (Ildız,1999).

Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı isimli çalışmada Sığırların %56.8'ini siyah alaca ırkı ve melezlerinin, %14.7'sini esmer ırkı ve melezlerinin, %8.7'sinin simmental ırkı ve melezlerinin, geriye kalan %19.7'sinin ise yerli ırk sığırların oluşturduğu belirtmiştir (Şahin, 2000).

Grafik.12 İşletmelerde Bulunan Hayvan Irklarının Dağılımı

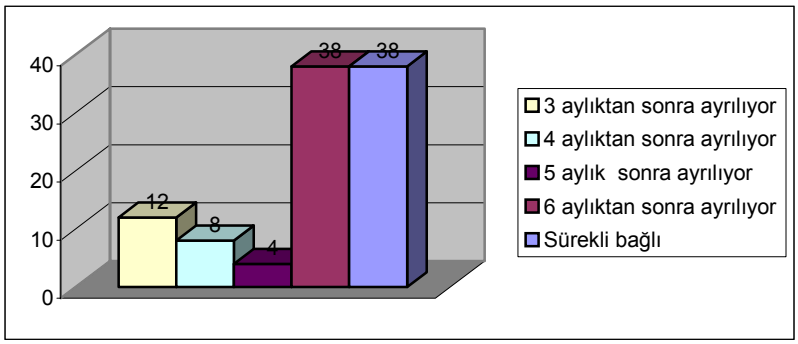
İşletmelerde bulunan hayvanların yaş ortalamalarının %36'sı 5 yaş, %32'si 4 yaş, %18'ini 6 yaş ve üzeri, %14'ünü 3 yaşlı hayvanlar oluşturmaktadır.(Grafik.13)

Grafik.13 İşletmelerdeki Mevcut Hayvanların Yaş Ortalamaları

Erkek ve dişi hayvanların birbirlerinden ayrı yerlerde yetiştirilmesi istenmeyen gebeliklerin önlenmesi ve damızlıkta kullanım yaşına uygun olarak tohumlanması için önemlidir. Bu konunun belirlenmesiyle ilgili soruda aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

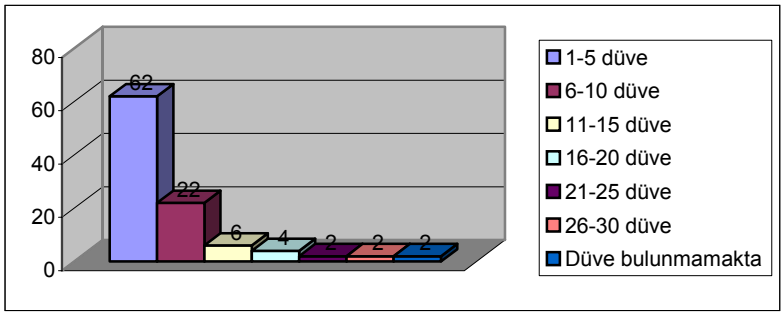
İşletmedeki erkek ve dişi genç hayvanların %38'i bağlı, %38'i 6 aylık yaştan sonra , %12'si 3 aylık yaştan sonra, %8'i 4 aylık yaşta, %4'ü 5 aylık yaşta birbirlerinden ayrı bölümlere yerleştiriyor.(Grafik.14)

Grafik.14 İşletmedeki Doğan Erkek ve Dişi Hayvanların Birbirlerinden Ayrılma Zamanları

İşletmelerin %62'sinde 1-5 arasında damızlık düve , %22'sinde 6-10 tane damızlık düve, %6'sında 11-15 tane damızlık düve, %4'ünde ise 16-20 tane damızlık düve, %2'sinde 21-25, % 2'sinde 26-30, %2'sinde ise damızlık düve bulunmamaktadır. (Grafik.15)

Akman ve Özder; Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletme başına düşen ortalama düve sayısını 3.94 olarak bildirmişlerdir.

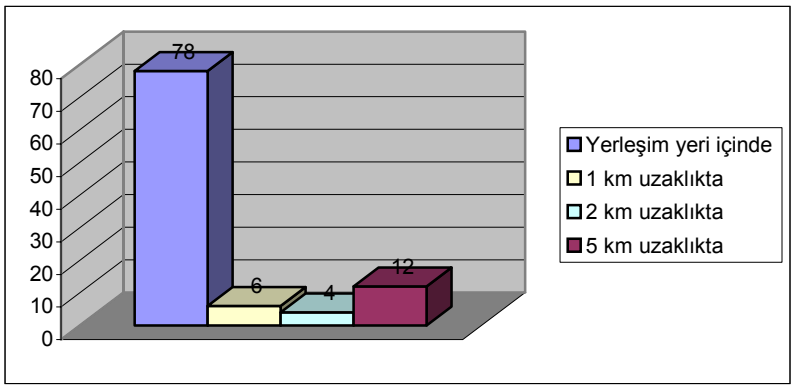

Grafik.15 İşletme Başına Düşen Ortalama Düve Sayısı

4.1.4. Hayvan Barınaklarının Durumu ve İşletmelerdeki Mevcut Ekipmanlar:

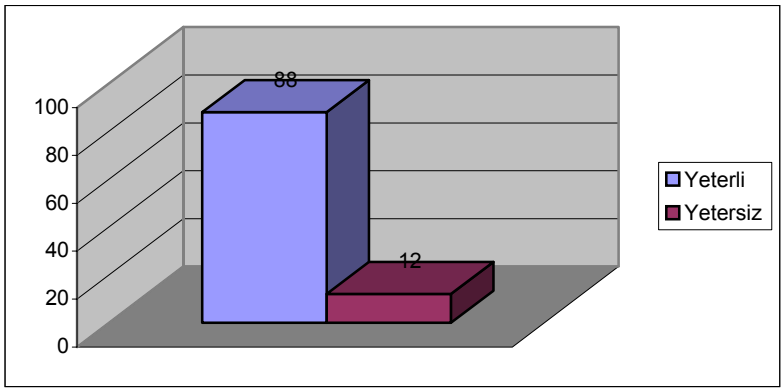
İşletmelerin yerleşim yerine olan uzaklığı, mevcut ahır tipleri, sulama şekilleri, gübre temizliği,sağımhane, doğumhane, revir, ayak banyosu gibi bir süt sığırı işletmesinde olması gereken teknik şartların ve ekipmanların Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine üye işletmelerdeki durumunun belirlenmesi üzerine sorulan sorularda elde edilen sonuçlar aşağıdadır.

İşletmelerin %78'i yerleşim yerinin içinde, %12'si yerleşim yerine 5 km ve daha uzak mesafede, %6'sı 1km uzaklıkta, %4'ü 2 km uzaklıkta bulunmaktadır.(Grafik.16)

Grafik.16 işletmelerin Yerleşim Yerine Olan Uzaklıkları

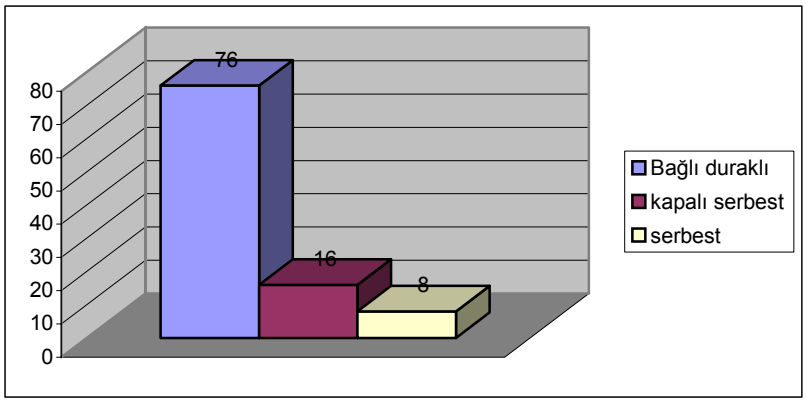
İşletmelerin %88'inde yeteri kadar havalandırma yapılmakta, %12'sinde ise havalandırma yetersiz yapılmaktadır.(Grafik.17)

Grafik.17 Hayvan Barınaklarındaki Havalandırmaların Durumu

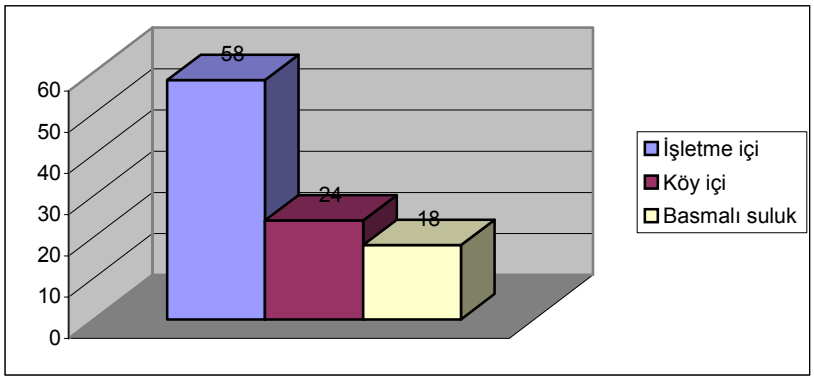
İşletmelerin %76'sı bağlı duraklı, %16'sı kapalı serbest, %8'i ise serbest tipli işletmelerden oluşmaktadır.(Grafik.18)

İthal damızlık süt ineklerinin Kocaeli yöresindeki adaptasyonları ve mevcut durumun incelenmesi isimli çalışmada süt sığırcılığı işletmelerinin Ahırlarının %16.86'sı basit, %45.78'i orta vasıflı, %30.12'si modern ve bunlardan sadece %6.02'si projeli olduğunu bildirmiştir (Kılıç,1994).

Grafik.18 İşletmelerin Ahır Tipleri

İşletmelerde bulunan suluk tiplerinin %58'i işletme içi havuz tipi suluk, %24'ü köy içi havuz tipi suluk, %18'i Basmalı tip suluklardan oluşmaktadır. (Grafik.19)

Grafik.19 Mevcut Suluk Tipleri

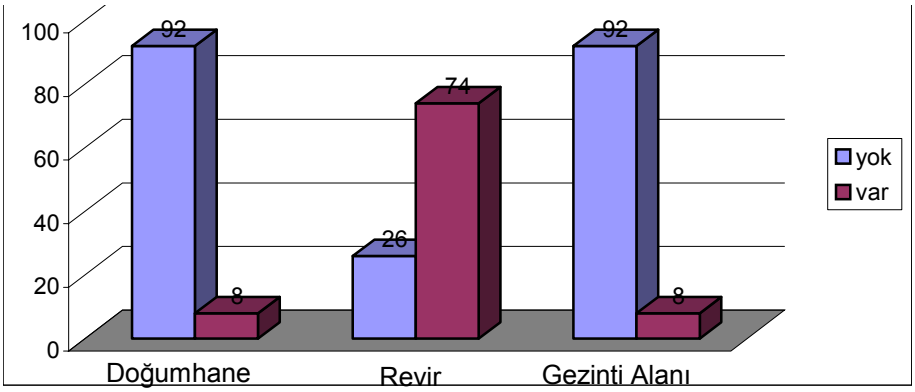
İşletmelerdeki Doğumhane, Revir ve Gezinti alanlarının durumu Grafik.20' de belirtilmiştir.

İşletmelerin %86'sında ayrı bir doğumhane bulunmamakta, %14'ünde ise ayrı bir doğumhane bulunmaktadır.

İşletmelerin %92'sinde ayrı bir revir bulunmamakta, %8'inde ise ayrı bir revir bulunmaktadır.

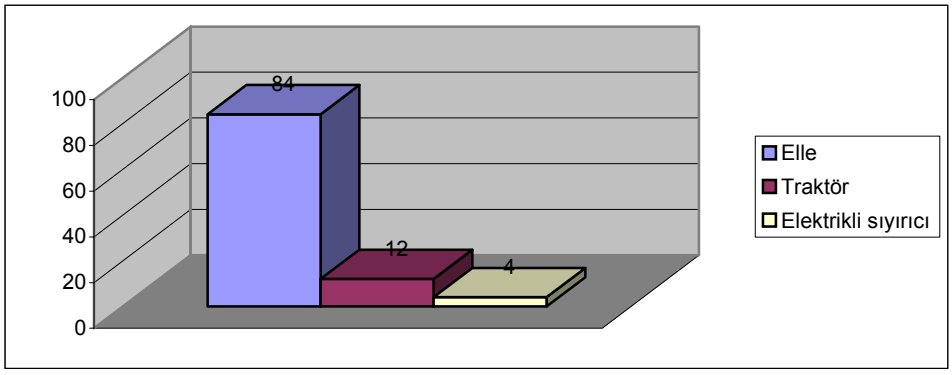
İşletmelerin %74'ünde gezinti alanı bulunmakta, %26'sında ise gezinti alanı bulunmamaktadır.

İşletmelerin %92'sinde ayrı bir yataklık malzemesi kullanılmamaktadır, %8'inde ise yataklık malzemesi olarak kauçuk yatak, talaş, kum gibi malzemeler kullanılmaktadır.

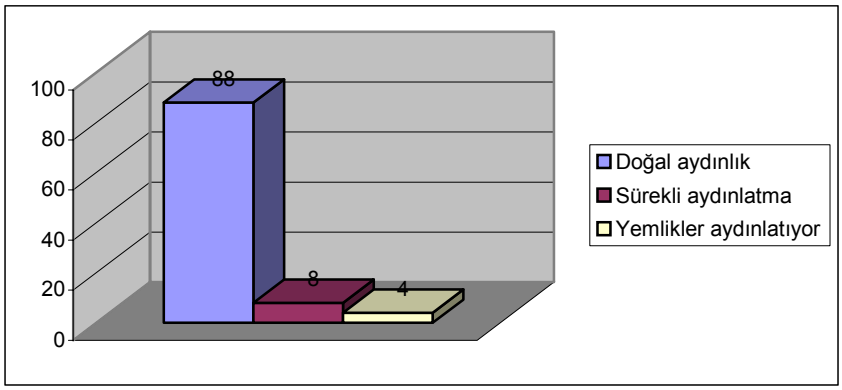
Grafik.20 İşletmelerdeki Doğumhane, Revir ve Gezinti Alanlarının Durumu

İşletmelerin %84'ü gübre temizliğini elle, %12'si traktör ile, %4'ü ise elektrikli bir sıyırıcı ile yapmaktadırlar. (Grafik.21)

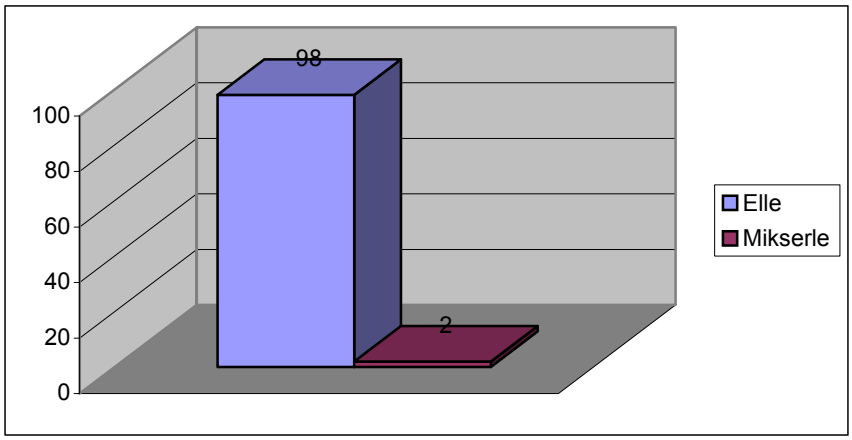
Grafik.21 İşletmelerdeki Gübre Temizliği Durumu

İşletmelerin %88'i doğal aydınlıktan yararlanmakta %8'i sürekli aydınlatma yapmakta, %4'ü ise yemlikleri sürekli aydınlatmaktadır.(Grafik.22)

Grafik.22 İşletmelerde Yapılan Aydınlatmaların Durumu

İşletmelerin %98'inde yem dağıtımı elle yapılmakta, %2'sinde ise mikser vagonla yapılmaktadır.(Grafik.23)

Grafik 23 Yem Dağıtım Sistemi

Grafik.24'de işletmelerdeki Ayak banyosu, Tırnak bakımı, Buzağı kulübesi, Doğum malzemeleri, Sağımhanelerin durumları belirtilmiştir.

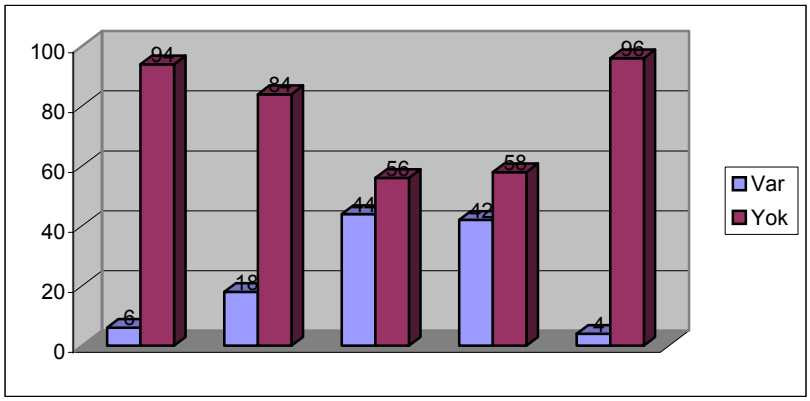
İşletmelerin %94'ünde ayak banyosu bulunmamakta, %6'sında ise ayak banyosu bulunmaktadır.

İşletmelerin %84'ünde tırnak bakımı için araç gereç bulunmamakta, %16'sında ise bulunmaktadır.

İşletmelerin %56'sında buzağı kulübesi bulunmamaktadır, %44'inde ise buzağı kulübesi bulunmaktadır.

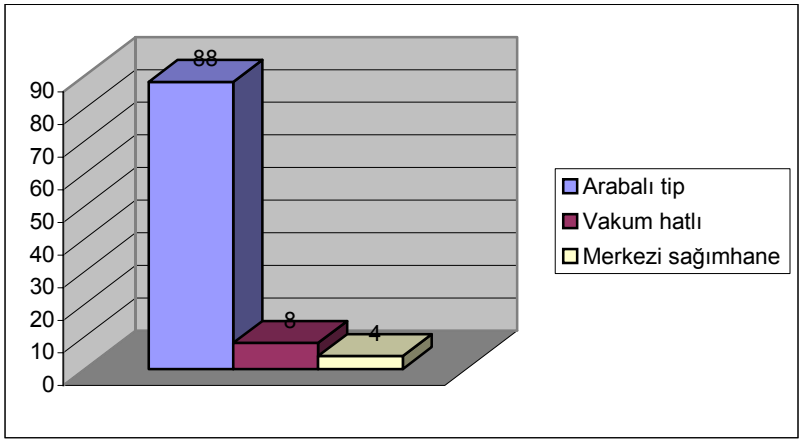
İşletmelerin %58'inde doğum için yardımcı araç gereç bulunmamakta, %42'sinde ise doğum ipi, doğum krikosu, doğum arabası bulunmaktadır.

İşletmelerin %96'sında merkezi bir sağımhane bulunmamakta hayvanlar yemliklerde yem yerken sağılmaktadır, %4'ünde ise merkezi bir sağımhane bulunmaktadır.

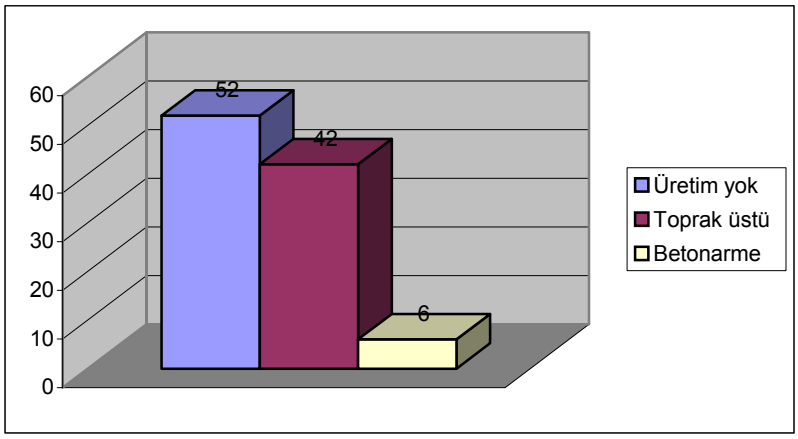
Grafik.24 İşletmelerdeki Ayak Banyosu, Tırnak Bakımı, Buzağı Kulübesi, Doğum Malzemeleri, Sağımhane Durumları

İşletmelerde bulanan sağım makinalarının %88'i arabalı tip, %8'i vakum hatlı, % 4'ü ise merkezi sağım sistemlidir. (Grafik.25)

Grafik.25 Sağım Makinalarının Tipleri

İşletmelerin %52'sinde silaj üretimi yapılmamaktadır. %42'sinde toprak üstü geçici silolama yapılmaktadır. %6'sında ise betonarme silaj çukuru mevcuttur.
(Grafik.26)

Grafik.26 Silaj Çukurların Durumu

4.1.5. Toplam Arazi Miktarı:

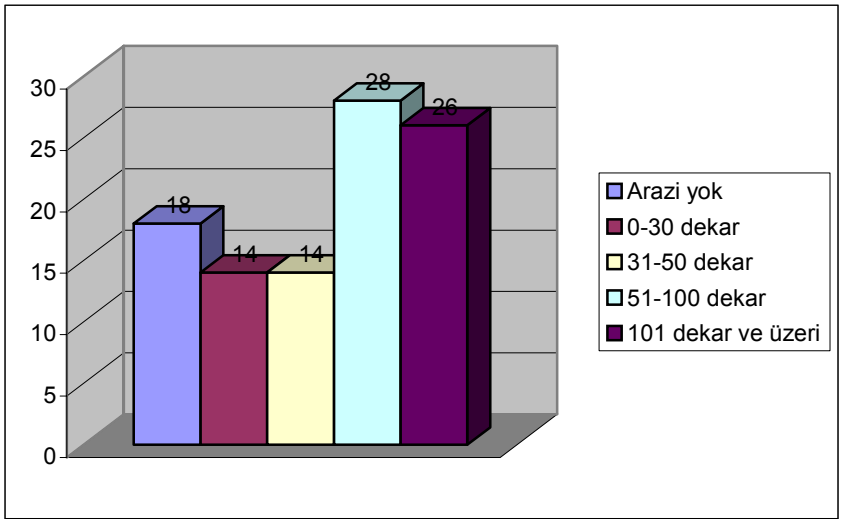
İşletme sahiplerinin %28'i 51-100 dekar, %26'sı 101 ve üzeri, %14'ü 0-30 dekar, %14'ü 31-50 dekar, %18 işletme sahibinin ise tapulu tarım arazisi bulunmamaktadır. Arazisi bulunmayan işletmeler icara toprak işlemekte veya ailelerine ait tarım arazilerini işlemektedirler. (Grafik.27)

Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri isimleri araştırma sonuçlarına göre arazi varlığını 56.5 dekar olarak hesaplamıştır (Tapkı,1996).

Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı isimli çalışmada İşletme başına düşen ortalama 66.5 dekar arazi varlığını bildirmiştir (Ildız,1999).

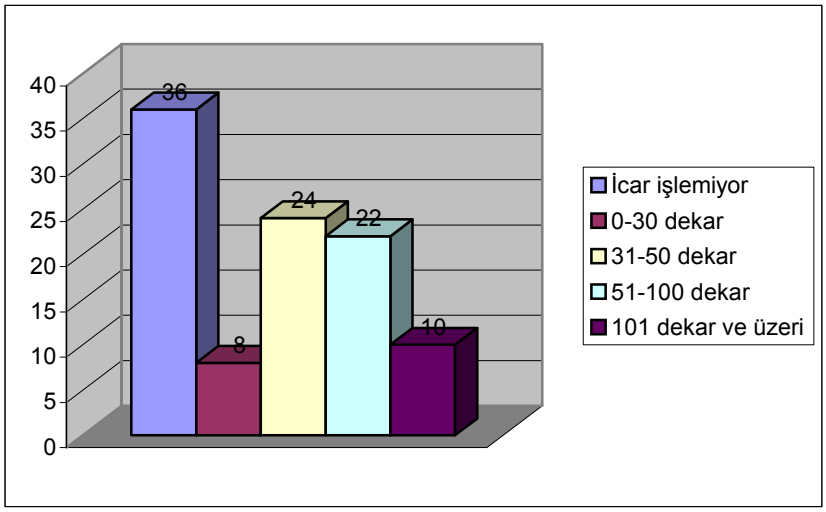
İşletmelerin %42'sinde sulanabilir tarım arazisi mevcuttur.

Çumra ve Altınekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin bulunduğu arazilerin %64.4'ünün sulu olduğu belirtmiştir (Sarı,1998).

Grafik.27 İşletmelerin Arazi Varlığı

İşletmelerin %36'sı icara toprak işlemiyor, %24'ü 31-50 dekar, %22'si 51-100 dekar, %10'u 101 dekar ve üzerinde, %8'i 0-30 dekar icara toprak işliyor.(Grafik.28)

Grafik.28 İşletmelerin İcara İşledikleri Arazi Miktarları

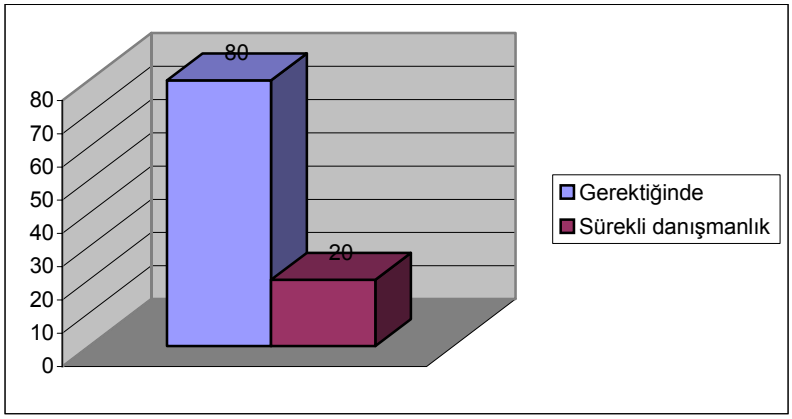
4.1.6. Danışmanlık Hizmetleri:

Birliğe kayıtlı işletmelerin danışmanlık hizmetinden yararlanması üzerine sorular sorulmuştur. Üyelerin %80 ziraat mühendislerinden yararlanmamaktadır. Bunun sonucu olarak teknik şartlara uygun hayvancılık yapılmamakta ve üretim maliyetleri yüksek olmaktadır.

İşletmelerin %80 Veteriner hekimlerden gerektiğinde tedavi, tohumlama, ilaç konularında yararlanmaktadırlar.

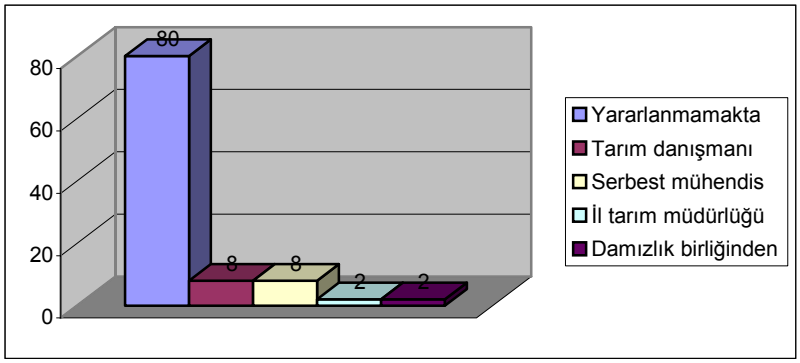
Bu sonuçlara göre işletme sahipleri bilgi edinmenin dışında zorunlu kaldığı durumlarda ziraat mühendislerinden ve veteriner hekimlerden yararlanmaktadırlar.

İşletmelerin %80'i veteriner hekimlerden gerektiğinde yararlanmakta, %20 'si sürekli danışmanlık ve kontrol hizmeti almaktadır.(Grafik.29)

Grafik.29 İşletmelerin Veteriner Hekimlerden Aldığı Hizmetler

İşletme sahiplerinin %80'i ziraat mühendislerinden yararlanmamaktadır, %8'i tarım danışmanından, %8'i gerektiğinde serbest mühendis, %2'si il tarım müdürlüğünden, %2'si damızlık birliğinden yararlanmaktadır.(Grafik.30)

Grafik.30 İşletmelerin Ziraat Mühendislerinden Aldığı Hizmetler

4.1.7.İşletmelerin Kazanç ve Maliyetleri:

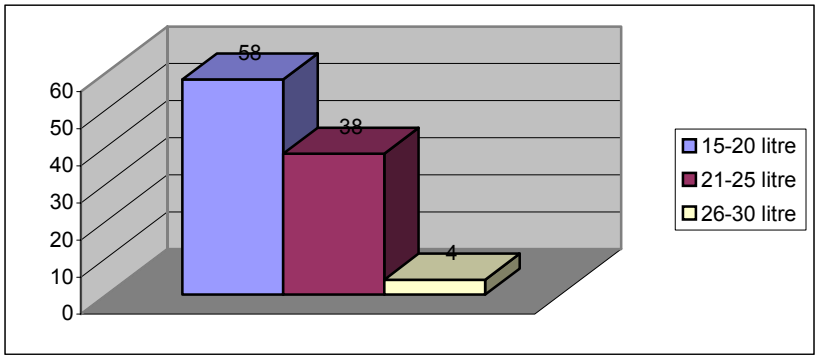
İşletmelerin gelir kaynaklarının belirlenmesi, üretmiş oldukları ürünlerin miktarı ve vadesi konusunda da sorular sorulmuş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

İşletmelerin ortalama süt verimlerinin %58 15-20 lt , %38 21-25 lt, %4'ünü 26-30 litreden oluşmaktadır.(Grafik.31)

Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı isimli çalışmada ele alınan işletmelerde yapılan süt kontrolü sonucunda İneklere ait ortalama günlük süt verimi 12.7 ± 0.41 lt.olarak bildirmiştir (Şahin,1994).

Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı isimli çalışmada günlük ortalama süt verimini inek başına 10.9 ±0.60 litre olarak hesaplamıştır (Ildız,1999).

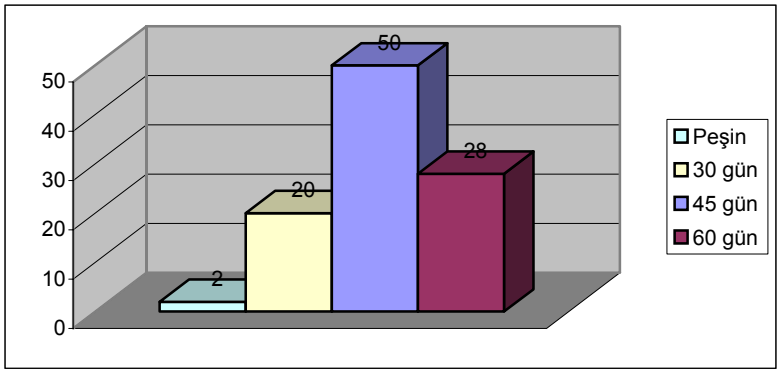
Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı isimli çalışmada günlük ortalama süt verimini 10.2 ±0.96 kg olarak hesaplamıştır (Şahin, 2000).

Grafik.31 İşletmelerin Ortalama Süt Verim Miktarları

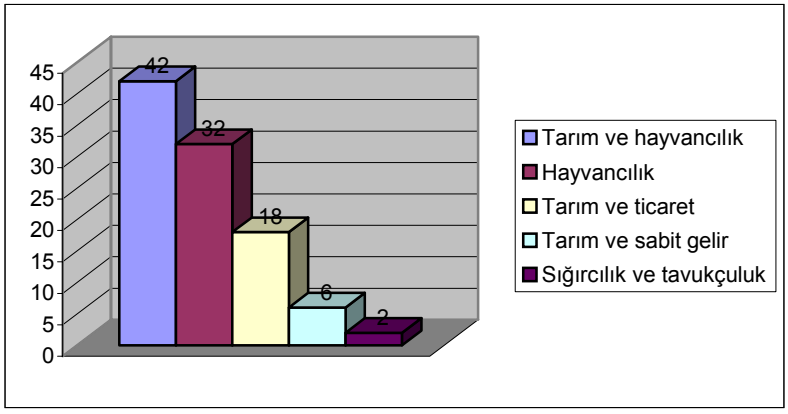
İşletmelerin %50'si sattıkları sütü 45 gün vadeli, %28'i 2 ay vadeli, %20'si 1 ay vadeli, %2'si peşin olarak satmaktadırlar.(Grafik.32)

İthal damızlık süt ineklerinin Kocaeli yöresindeki adaptasyonları ve mevcut durumun incelenmesi isimli çalışmada Bölge işletmelerinin %61.44'ü sütü parekende , %22.89'u toptan satmakta (aracıya veya kooperatife), %6.02'si mandıraya, %4.85'i mamul olarak değerlendirmekte, %1.20 ise evinde tüketmekte ve değerlendirmekte olduklarını bildirmiştir (Kılıç,1994).

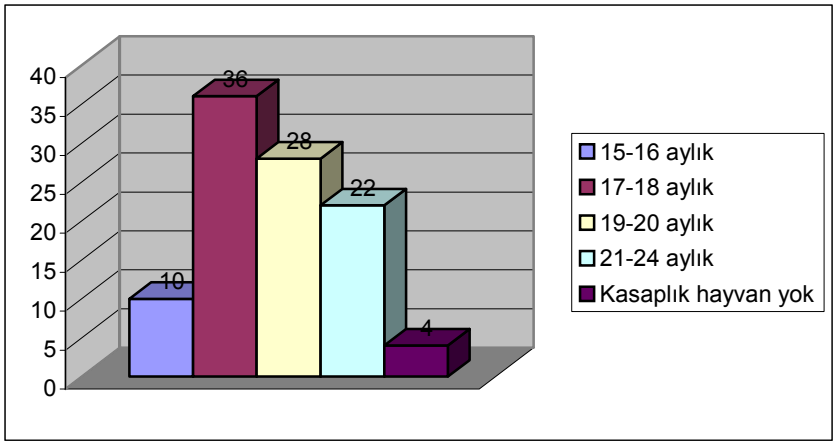
Grafik.32 İşletmelerin Sattıkların Sütün Vadesi

İşletmelerin %42'sinin gelir kaynağı tarım, %32'sinin hayvancılık dışında gelir kaynağı yok, %18'i ek olarak ticaret yapmakta, %6'sı sabit gelir getiren bir kuruluş çalışanı, %2'si tavukçulukla birlikte sığırcılık yapmaktadır.(Grafik.33)

Grafik.33 İşletmelerin Gelir Kaynakları

İşletmelerde bulunan erkek hayvanların %36'sı 17-18 aylık yaşta, %28'si 19-20 aylık yaşta, %22'si 21-24 aylık yaşta, %10'u 15-16 aylık yaşta kesime gönderilmekte, % 4'sinde ise kasaplık hayvan yetiştiriciliği yapılmamaktadır.(Grafik.34)

Grafik.34 Erkek Hayvanların Kesim Yaşı

İşletmelerin %76'sında damızlık düve satışına yönelik yetiştiricilik yapılmamaktadır, %24'ünde ise damızlık düve satışı vardır.

4.1.8.Yetiştiricilik Uygulamaları:

İşletmelerin hayvan yetiştiriciliğinde uygulamış oldukları pratikleri değerlendirilmesi üzerine aşağıdaki soru grupları sorulmuştur.

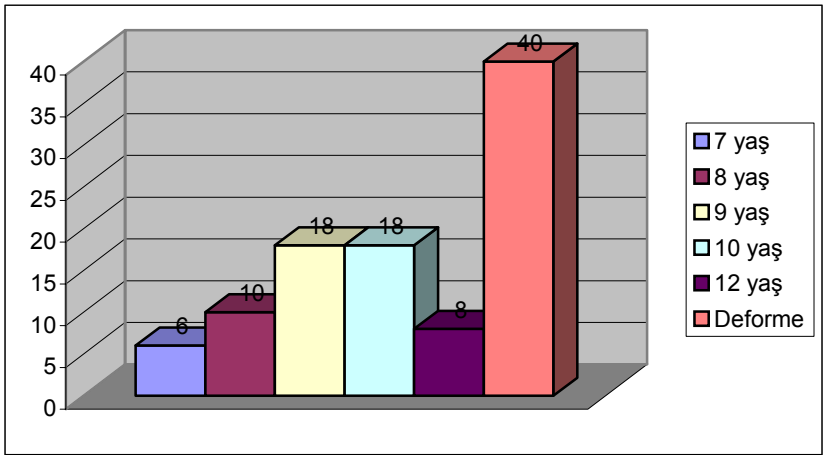
- Kuruya alma süresi, Damızlık dışı bırakma yaşı, Sütten kesim yaşı
- Boynuz köreltme, Tımar , Sulama durumu, Kolostrumun önemi, Biberonla besleme

İşletmelerin %78'i günde iki sefer yemleme, %22'si 3 sefer yemleme yapmaktadır.

Eldeki mevcut hayvanların %40'ı deforme oluncaya kadar, %18'i 9 yaş, %18'i 10 yaş, %8'i 12 yaş, %6'sı 7 yaş , %10'u 8 yaşına geldiğinde damızlık dışı olarak bırakılmaktadır. (Grafik.35)

- Tutulan kayıtlar,Verim kontrolü

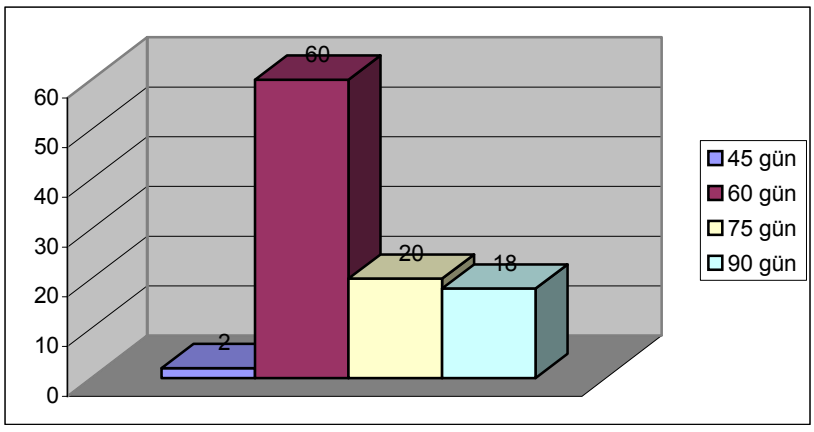
- Buzağı kulübelerinin durumu ve Hayvanların Çayır-mer'a lara çıkarılması

Grafik.35 Damızlık Dışı Bırakma Yaşı

Sağmal ineklerin %60'ı doğuma 60 gün kala, %20'si doğuma 75 gün kala, %18'i 90 gün kala, %2'si 45 gün kala kuruya alınmaktadır.(Grafik.36)

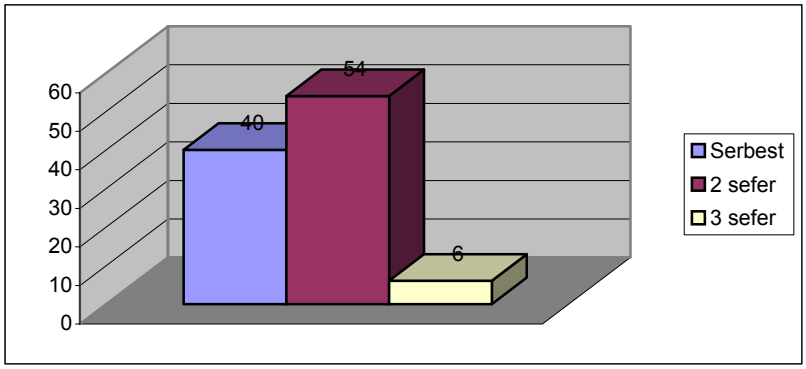
Akman ve Özder(1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırma işletmelerin %72'sinde doğumdan 2 ay diğerlerinin daha erken kuruya alınmakta olduklarını bildirmişlerdir.

Grafik.36 Kuruya Alma Süreleri

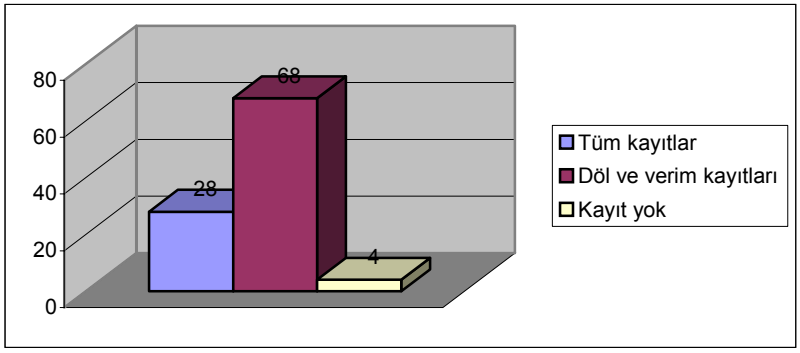
Hayvanların %54'ü günde 2 defa sulanmakta, %40'ı serbest, %6'sı günde 3 defa sulanmaktadır.(Grafik.37)

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin %32'si günde 2 defa, %48'i 3 defa, %9'u 4 defa, %11'i ise sürekli olarak hayvanlarını suladıklarını bildirmişlerdir.

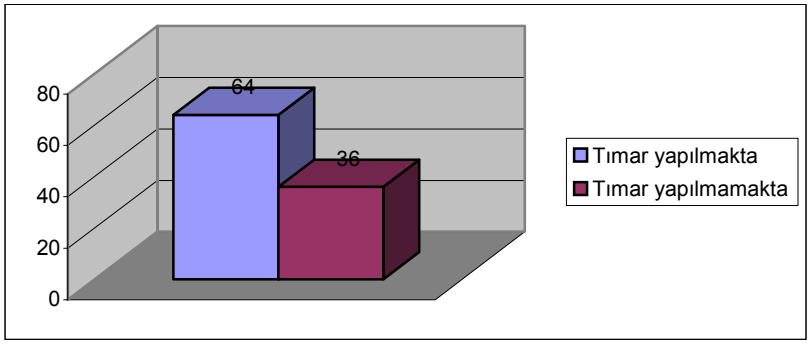
Grafik.37 Günlük Sulama Sayısı

İşletmelerin % 28'inde tüm kayıtlar tutulmakta(Doğum, Tohumlama, Tedavi, Aşılama, Verim) % 68'inde döl ve verim kayıtları tutulmakta, %2'sinde ise hiçbir kayıt tutulmamaktadır.(Grafik.38)

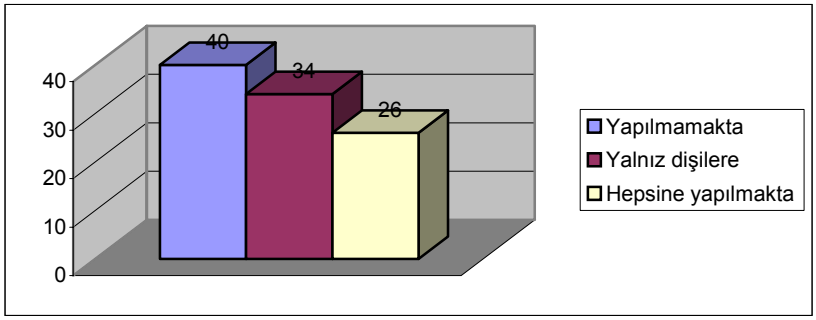
Grafik.38 İşletmelerde Tutulan Kayıtlar

İşletmelerin %64'ünde düzenli tımar yapılmaktadır, %36'sında ise düzenli tımar yapılmamaktadır.(Grafik.39)

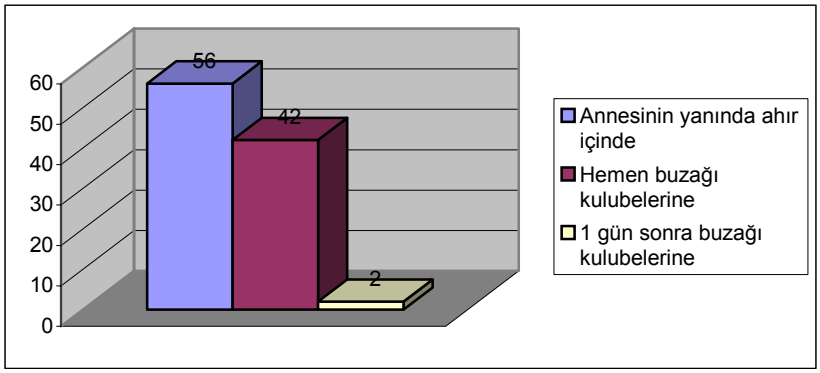
Grafik.39 Tımar Uygulaması

İşletmelerin %40'ı boynuz köreltme yapılmamakta, %34'ünde ise sadece dişilere boynuz köreltme yapılmaktadır, %26'sında ise hepsine boynuz köreltme yapılmaktadır.(Grafik.40)

Grafik.40 Boynuz Köreltme Uygulaması

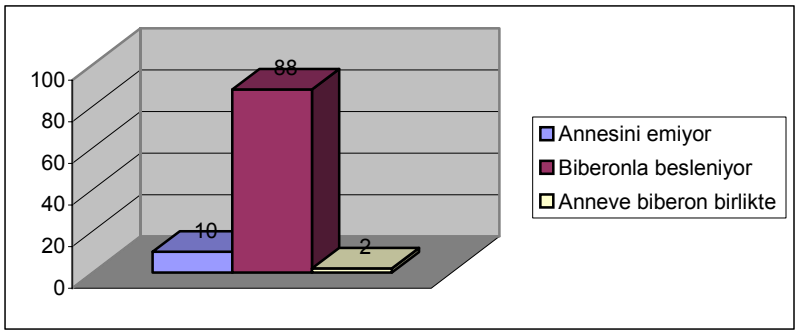
Doğan buzağıların %56'sı doğduktan sonra ahır içinde anasının yanında bulunduruluyor, %42'si doğumdan hemen sonra buzağı kulübesine konuluyor, %2'si doğumdan 1 gün sonra buzağı kulübesine konulmaktadır. (Grafik.41)

Grafik.41 Buzağıların Doğum Sonrası Kulübelere Konulması

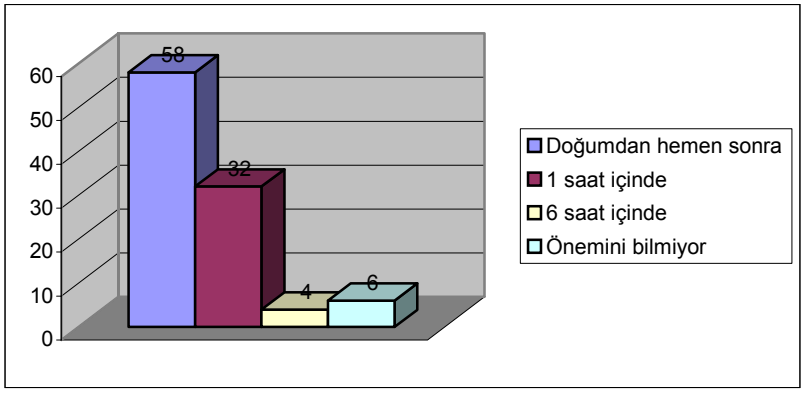
Buzağıların %88'i biberonla beslenmekte, %10'i annesini emiyor, %2'si ise annesini emiyor ve biberonla besleniyor.(Grafik.42)

Çumra ve Altınekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları isimli araştırmada Buzağılara doğduklarında ağız sütü verilmekte, işletmelerin %74.6'sında buzağıları emiştirme, %25.4'ünde ise elden süt içirmekte olduklarını bildirmiştir (Sarı,1998).

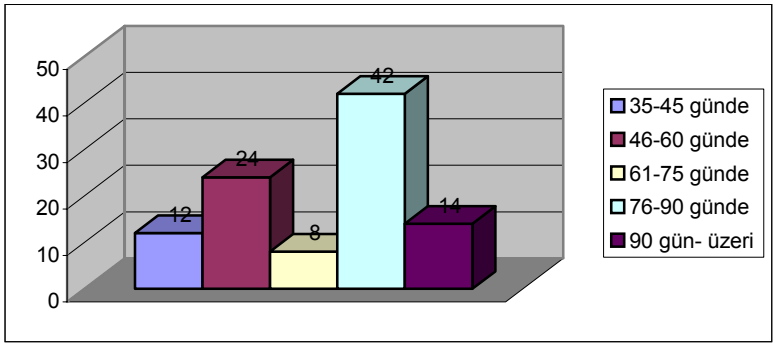
Grafik.42 Buzağıları Sütle Beslenmesi

Doğan buzağıların %58'ine doğumdan hemen sonra kolostrum içiriliyor, %32'sine 1 saat sonra, %4'üne 6 saat sonra içiriliyor, %6'ı işletme sahibi kolostrumun önemini bilmiyor. (Grafik.43)

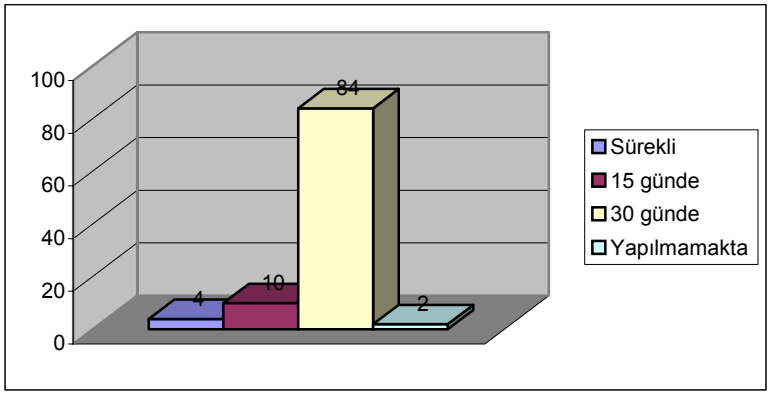
Grafik.43 Kolostrum İçirilmesi

Buzağıların %42'si 76-90 günde, %24'ü 46-60 günde, %14'ü 90 gün ve üzerinde, %12'si 35-45 günde, % 8'i 61-75 günde sütten kesilmektedir. (Grafik.44)

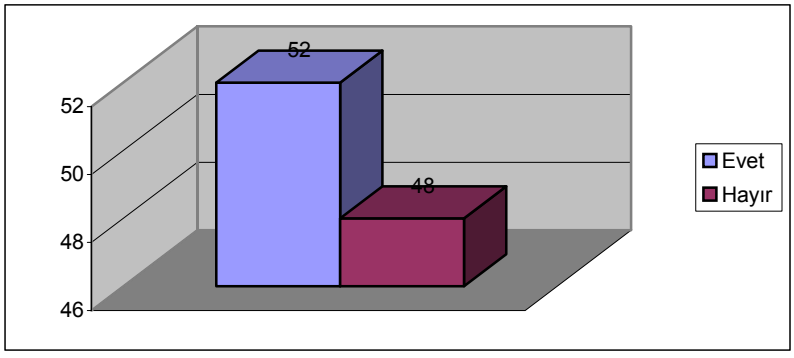
Grafik.44 Buzağıların Sütten Kesilme Süreleri

İşletmelerin %84'ünde süt verim kontrolü ayda bir, %10'unda 15 günde bir, %4'ünde sürekli, %2'sinde ise verim kontrolü yapılmamaktadır.(Grafik.45)

Grafik.45 Süt Verim Kontrolünün Yapılma Sıklığı

İşletmelerin %52'sinde hayvanlar çayır mer'a ya çıkartılmaktadır, %48'inde ise çıkartılmamaktadır.(Grafik.46)

Şekil.46 Hayvanların Çayır ve Mer'a lara Çıkarılması

4.1.9. Hayvan Besleme Uygulamaları:

İşletme sahiplerinin %54'ü kuru dönemde ayrı bir besleme uygulamakta bunlar; kesif yemin azaltılması, toplam yemin azaltılması, kuru dönem yemi verilmesi olarak sıralanabilir. %46'sı ise laktasyon döneminde uygulamakta oldukları beslemenin aynısını kuru dönemde de uygulamaktadırlar.

Grafik.47'de Kuru dönemde ayrı bir besleme, verim düzeyine göre besleme, buzağı maması kullanımı, yem katkı maddesi kullanımı ve yalama taşı kullanımı ile ilgili verilere ait dağılım yüzdeleri verilmiştir.

Sivas ili sığırcılık işletmelerinde uygulanan bakım ve beslemenin irdelenmesi isimli çalışmada Sivas yöresinde sığırcılık işletmelerinde bakım ve beslemenin yetersiz olduğunu bildirmiştir (Özsan,1988).

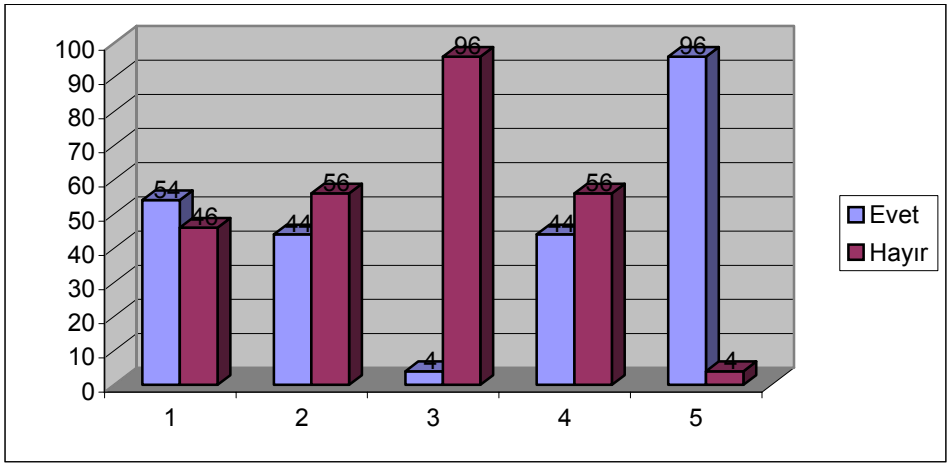
İşletmedeki sağılan ineklerin %56'sı verim düzeylerine göre ayrılmadan karışık olarak besleniyorlar, %44'ü ise vermiş oldukları süt verim miktarına göre ayrılıp ayrı besleniyorlar.

İşletmelerin %96'sında buzağı maması kullanılmamakta, %4'ünde ise kullanılmaktadır.

İşletmelerin %56'sı yem katkı maddesi kullanmıyor, %44'ü ise yem katkı maddesi kullanmaktadır.

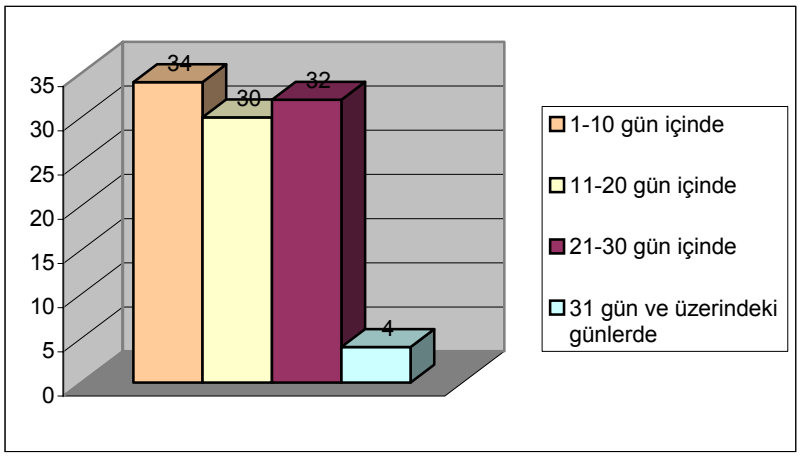
İşletmelerin % 96'sı yalama taşı kullanıyor, % 4 ise kullanmıyor.

Akman ve özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin %42.7'si kuru dönemde ayrı bir besleme uygulamamakta olduklarını bildirmişlerdir.

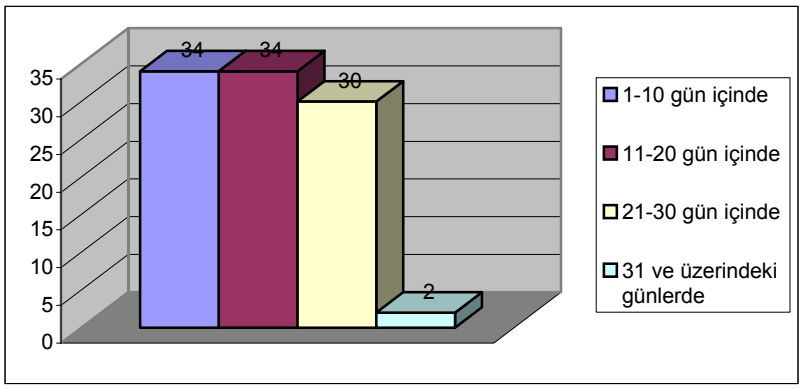
Grafik.47 Kuru Dönemde Ayrı Bir Besleme, Verim Düzeyine Göre Besleme, Buzağı Maması Kullanımı, Yem Katkı Maddesi Kullanımı ve Yalama Taşı Kullanımı ile İlgili Veriler

Buzağıların %34'üne doğumdan 1-10 gün içinde buzağı başlangıç yemi veriliyor, % 32'sine 21-30 gün içinde buzağı başlangıç yemi veriliyor, %30'una 11-20 gün içinde buzağı başlangıç yemi veriliyor, % 4'ünde ise 31 gün ve üzerindeki günlerde buzağı başlangıç yemi verilmeye başlanıyor.(Grafik.48)

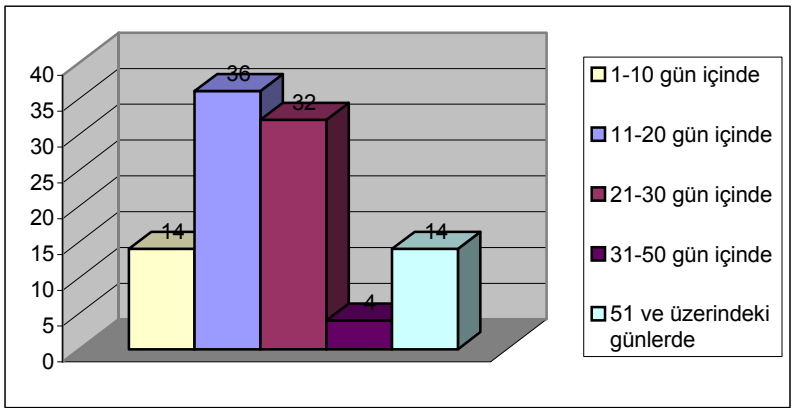
Grafik.48 Buzağı Başlangıç Yemine Başlama Süresi

İşletmelerdeki doğan hayvanların % 34'üne 1-10 günde, % 34'üne 11-20 günde % 30'una 21-30 günde, % 2'sine 31-50 günde su verilmeye başlanıyor.(Grafik.49)

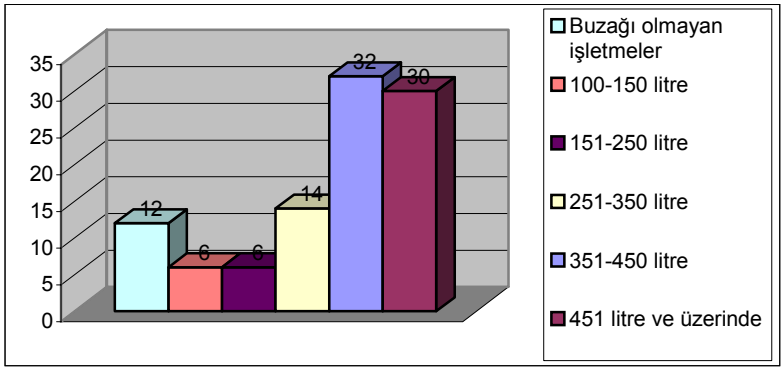
Grafik.49 Doğan Buzağılara Su Verilme Süresi

İşletmelerdeki doğan hayvanların %36'sına 11-20 günde , %32'sine 21-30 günde, %14'üne 1-10 günde, %14 üne 51gün ve üzerinde, %4'üne 31-50 gün içinde kaba yem verilmeye başlanmaktadır.(Grafik.50)

Grafik.50 Buzağıların Kaba Yeme Başlama Süreleri

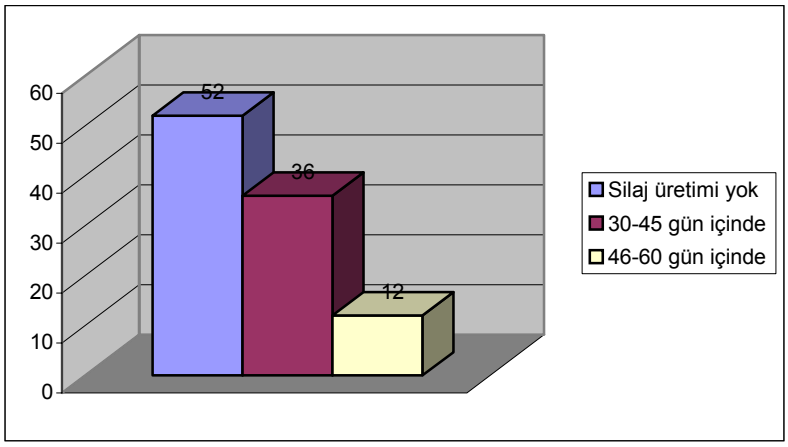
Buzağıların %32'sine 351-450 litre, %30'una 451litre ve üzerinde, %14'üne 251-350 litre, %12'sine süt verilmiyor, %6'sına 151-250 litre, %6 sına 100-150 litre süt verilmektedir.(Grafik.51)

Grafik.51 Buzağıların Sütten Kesime Kadar Tükettikleri Süt Miktarları

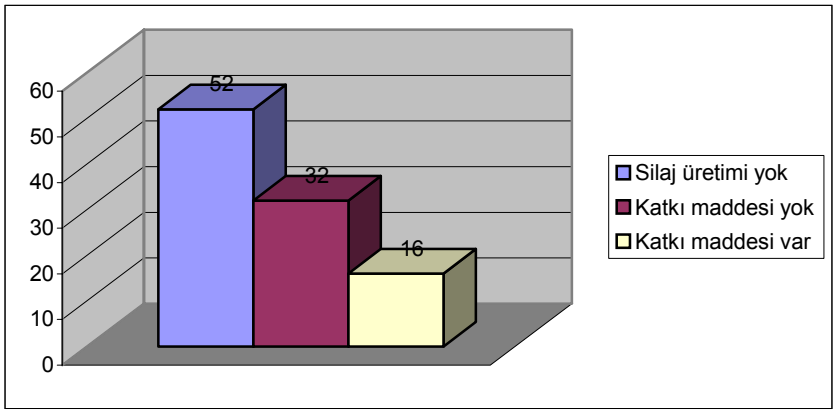
İşletmelerin %52'sinde silaj üretilmemektedir, %36'sında ise 30-45 günde açılmakta, %12'sinde ise 46-60 günde açılmaktadır. (Grafik.52)

Çanakkale ili merkez ve köylerinde holstein ırkı süt sığırı yetiştiriciliği yapan işletmelerin mevcut durum ve sorunları isimli çalışmada işletmelerin %64.23'ünde silaj kullanılmamakta olduğunu bildirmiştir (Çalış,1999).

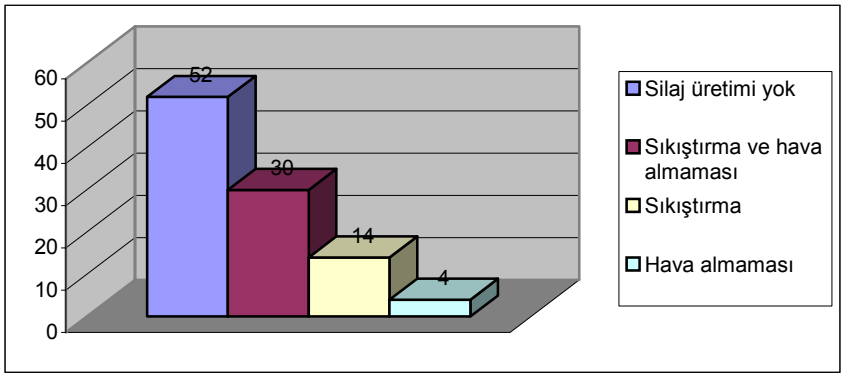
Grafik.52 Üretilen Silajın Olgunlaşması İçin Beklenen Süre

İşletmelerin %52'sinde silaj üretimi yapılmamakta %32'ünde silaj yapımında herhangi bir katkı maddesi kullanılmamaktadır, %16'sında ise tahıl kırması, melas,tuz ilave edilerek silaj yapılmaktadır.(Grafik.53)

Grafik.53 Silaj Yapımında Kullanılan Katkı Maddeleri

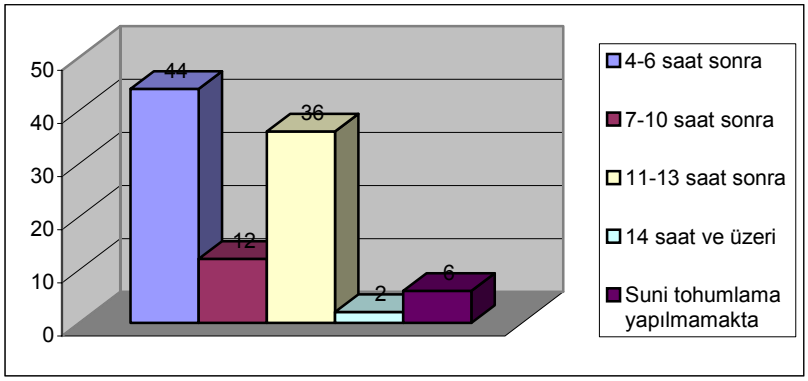
İşletmelerin %52'sinde silaj üretimi yapılmamaktadır, %30'ü silaj yapımında sıkıştırmaya ve hava almamasına dikkat ediyor, %14'ü sıkıştırma, %4'ü Hava almamasına dikkat etmektedir.(Grafik.54)

Grafik.54 Silaj Yapımında Dikkat Edilen Hususlar

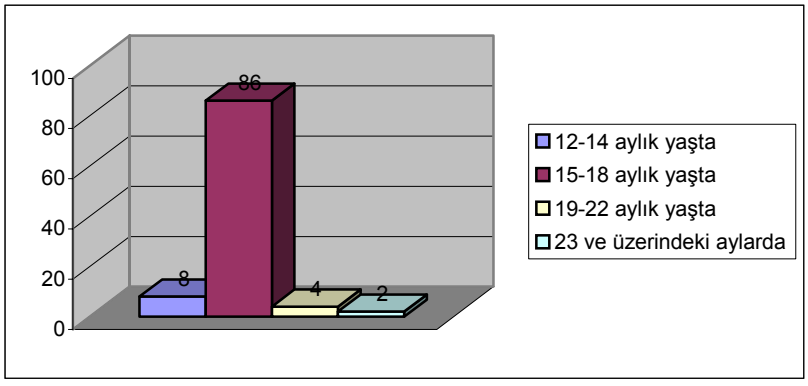
4.1.10.Doğum, Suni Tohumlama ve Aşılama:

Kızgınlık gösteren hayvanların tohumlanması için veteriner hekim çağırma zamanı kızgınlık başladıktan %44'ü 4-6 saat sonra, %36'sı 11-13 saat sonra,%12'si 7-10 saat sonra, %6'sında suni tohumlama yaptırmamakta, %2'si 14 saatten sonra veteriner hekim çağrılıyor.(Grafik.55)

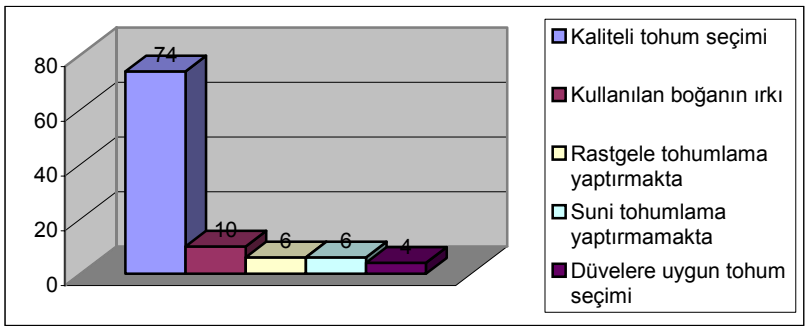
Grafik.55 Kızgınlık Gösteren Hayvanların Tohumlama Saatleri

Düvelerin %86'sı 15-18 aylık yaşta, %8'i 12-14 aylık yaşta, %4'ü 19-22 aylık yaşta, %2'si 23 aylık ve üzeri yaşta tohumlanıyor.(Grafik.56)

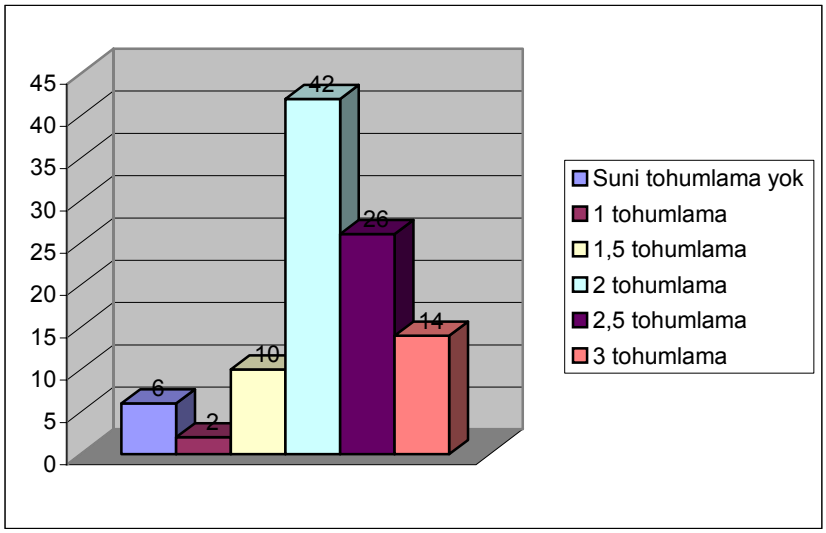
Grafik.56 Düvelerin İlkine Tohumlanma Yaşı

İşletmelerin %74'ü kaliteli tohum seçimine önem vermekte, %10'u kullanılan boğanın ırkına önem vermekte, %6'sı rastgele tohumlama yaptırmakta, %6'sı suni tohumlama yaptırmamakta, %4'ü düvelere uygun tohumlama yapılmasına önem vermektedir.(Grafik.57)

Şekil.57 İşletmelerin Tohumlamada Dikkat Ettikleri Hususlar

İşletmelerin %42'si inek başına 2 tohunlama yaptırmakta, %26'sı 2.5 tohumlama yaptırmakta, %14'ü 3 tohumlama yaptırmakta, %10'u 1.5 tohumlama yaptırmakta, %6'sı suni tohumlama yaptırmamakta, %2'si 1 tohumlama yaptırmaktadır.(Grafik. 58)

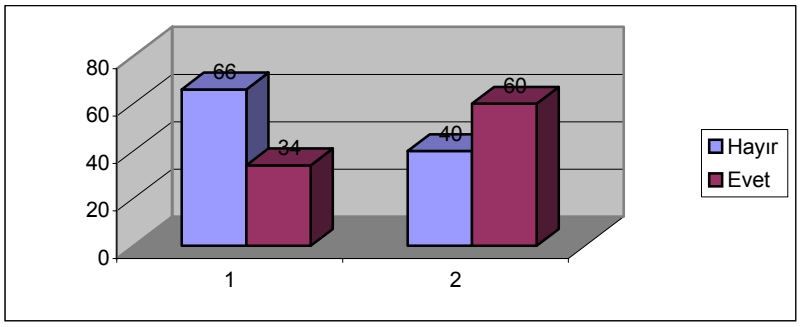
Grafik.58 İnek Başına Düşen Ortalama Suni Tohumlama Sayısı

Grafik.59'da Tohumlamada boğa kullanımı ve güç doğum problemlerinin yüzdesi verilmiştir.

1-İşletmelerin %66'sı tohumlamada boğa kullanmamaktadır, %34'ü ise suni tohumlamada boğa kullanmaktadır. Boğa kullanım amaçları ise suni tohumlamanın tutmadığı zamanlarda, hayvanın fazla döndüğü zamanlarda , daha kolay ve ucuz olduğu için tercih edilmektedir.

2-İşletmelerin %60'ında güç doğum problemiyle karşılaşılmakta, %40'ında ise karşılaşılmamaktadır.

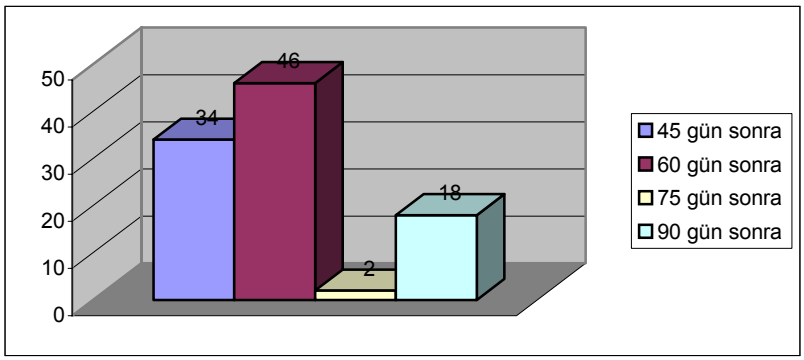
Çumra ve Altınekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin %54'ünde yapay tohumlama uygulandığı, diğer işletmelerde ise damızlık vasfı bilinmeyen boğaların kullanıldığını bildirmiştir (Sarı,1998).

Grafik.59 Tohumlamada Boğa Kullanımı ve Güç Doğum Problemlerinin Yüzdesi

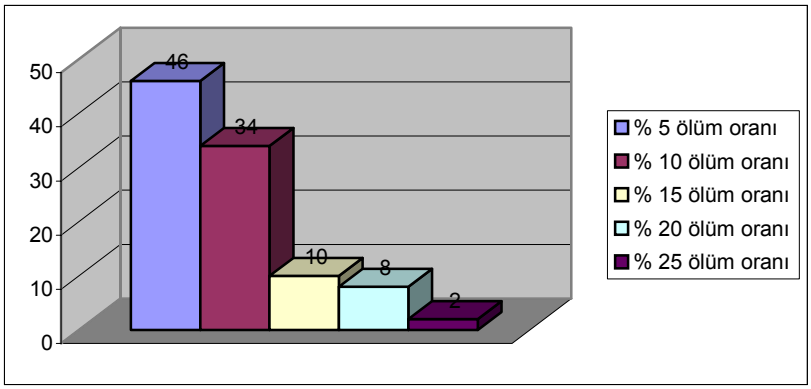
İneklerin %46'sı doğumdan 60 gün sonra, %34'ü 45 gün sonra, %18'i 90 gün ve üzerinde, %2'si 75 günden sonra tohumlanmaktadır. (Grafik.60)

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin %50'si inekleri doğumdan 2 ay sonra boğaya verdiklerini bildirmişlerdir.

Grafik.60 Doğumdan Sonra Tohumlamaya Kadar Geçen Sürelerin İşletmelere Göre Dağılımı

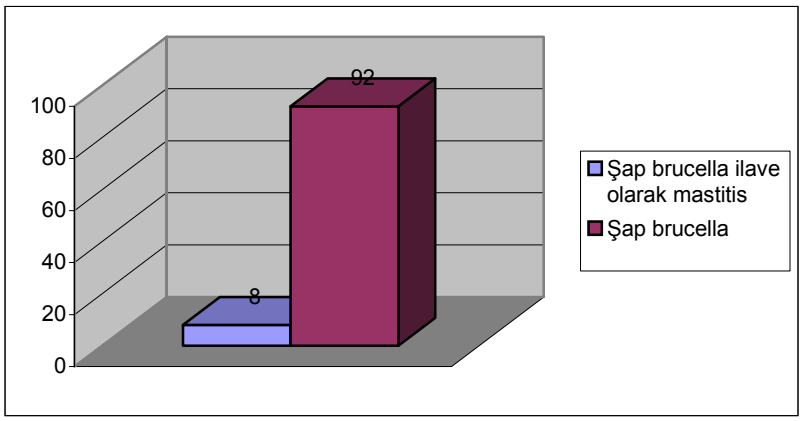
İşletmelerin %46'sında %5 ölüm oranı, %34'sında %10 ölüm oranı, %10'unda %15 ölüm oranı, %8'inde %20 ölüm oranı, %2'sinde ise %25 ölüm oranına rastlanmaktadır. (Grafik.61)

Grafik.61 Buzağı Ölüm Oranlarının İşletmelere Göre Dağılımı

4.1.11. Tedavi ve Koruyucu Önlemler:

Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine kayıtlı işletmelerin %92'si şap ve brucella, %8'i şap ,brucella ve mastitis aşısı yaptırmaktadır. (Grafik.62)

Grafik.62 İşletmelerde Uygulanan Aşılamalar

Grafik.63'de Göbek dezenfeksiyonu, Doğumdan sonra buzağıları asılı tutma, Paraziter mücadele, Mastitis test kitlerinin işletmelerdeki uygulama oranları yüzdesi belirtilmiştir.

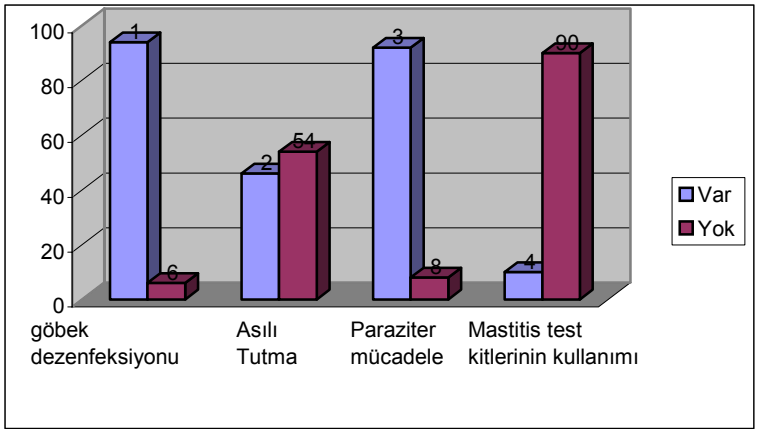
Doğumdan sonra göbek kordonu dezenfeksiyonunu %94 işletme sahibi yapmakta, %6'sı ise yapmamaktadır.

Yeni doğan buzağıların %54'ü doğumdan sonra asılı tutulmamakta, %46'dü ise ciğerlerine doğum sırasında gitmiş olan su varsa çıkarmak amacı ile asılı tutmaktadır.

İşletmelerin %92'sinde parazitlerle mücadele yapılmakta, %8'inde ise yapılmamaktadır.

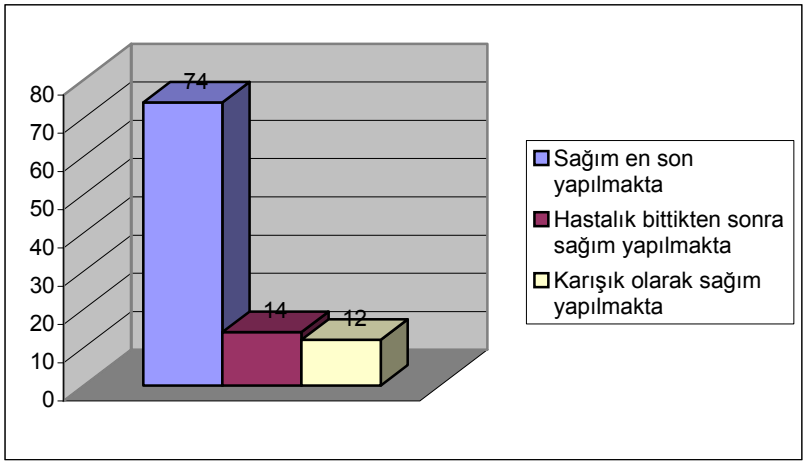
İşletme sahiplerini %90'ı mastitis indikatör ve test araçlarını kullanmıyor, %10 ise kullanmaktadır.

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin %85'i doğan buzağıların göbeklerini dezenfekte etmekte olduklarını bildirmişlerdir.

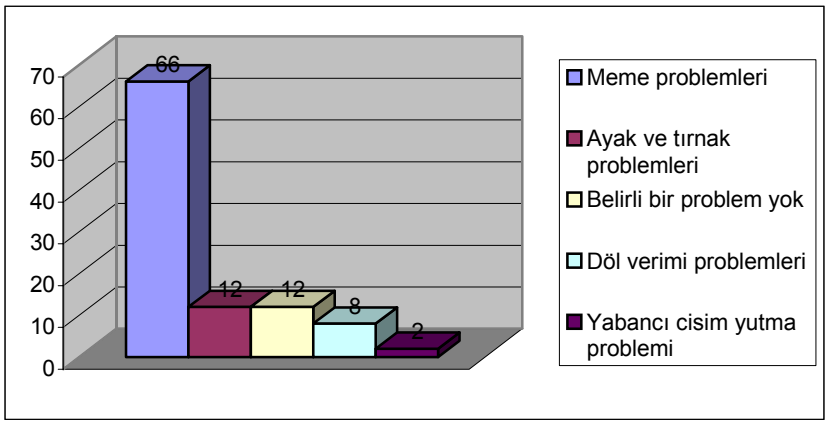
Grafik.63 Göbek Dezenfeksiyonu, Doğumdan Sonra Buzağıları Asılı Tutma, Paraziter Mücadele, Mastitis Test Kitlerinin İşletmelerdeki Uygulama Oranları

Yetiştiriciler %74'ü hasta hayvanların sağımını en son yapmakta, %14'ü hastalık bittikten sonra, %12'si ise karışık olarak sağmaktadır.(Grafik.64)

Grafik.64 Hasta Hayvanların Sağımının Yapılma Sırası

İşletmelerin %66'sı meme hastalıklarına daha fazla yakalanmakta, %12'sinde ayak ve tırnak problemleri görülmekte, %12'sinde spesifik bir hastalık sıklıkla görülmemekte, %8'inde döl verim problemleriyle karşılaşılmakta, %2 sinde ise yabancı cisim yutma problemleri görülmektedir.(Grafik.65)

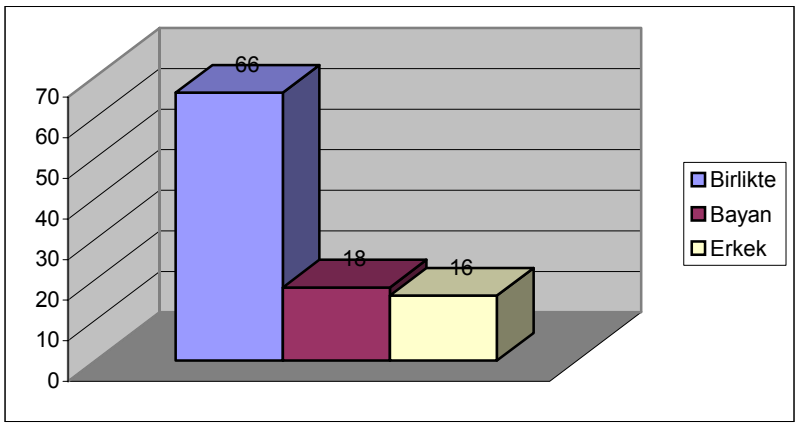

Grafik.65 İşletmelerde Sıklıkla Karşılaşılan Sağlık Problemleri

4.1.12.Sağım ve Çiğ Süt Kalitesi:

Uşak'ta ki toplanılan çiğ sütlerin kalitesi Türk gıda kodeksinin çiğ sütler ve ısıl işlem görmüş sütler tebliğindeki standartları sağlayabilmesi için bu konuda çok fazla çalışma yapılması gerekmektedir. Uşak ilindeki satılan sütlerin ve işletmelerin genel durumu ise aşağıdaki gibidir.

İşletmedeki sağımın %66'sını bayan ve erkekler birlikte, %18'ini bayan , %16'sını erkekler yapmaktadır.(Grafik 66)

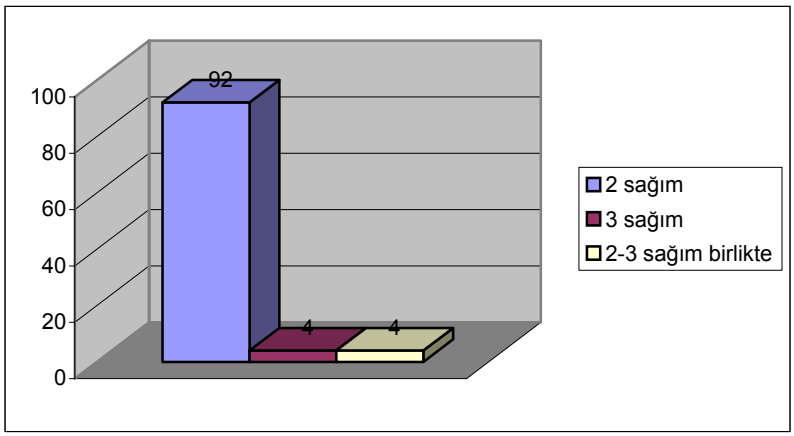

Grafik.66 Sağımın Kim Tarafından Yapıldığı

Damızlık birliğine kayıtlı işletmelerin %100 makinalı sağım yapmaktadır.

Akman ve Özder (1992); Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları isimli araştırmada işletmelerin %33'ü 2 sağım, %67'si ise 3 sağım yapmaktadır. Sağım işletmelin %24'ünde elle, %76'sında makine ile yapılmakta olduğunu bildirmişlerdir.

İşletmelerin %92'si günde 2 sağım yapmakta, %4'ü 3 sağım yapmakta, %4'ü ise 2-3 sağımı hayvanların laktasyon gruplarına göre yapmaktadır.(Grafik.67)

Grafik.67 İşletmelerde Uygulanan Sağım Sayıları

Grafik'68 de Meme temizliği, Ön sağım, Meme kurulama, Son sağım, Daldırma yapılması, Sağım alet ve ekipmanlarında dezenfektan kullanımı, Soğutma tankı, Antibiyotikli sütler ayrılması konularında elde edilen veriler belirtilmiştir.

İşletmelerin %98'inde sağımdan önce meme temizliği yapılmakta,%2'sinde ise yapılmamaktadır.

Yetiştiricilerin %84 sağımdan önce ön sağım yapmamakta, %16'sı ise yapmaktadır.

Yetiştiricilerin tamamı ön daldırma yapmamaktadır.

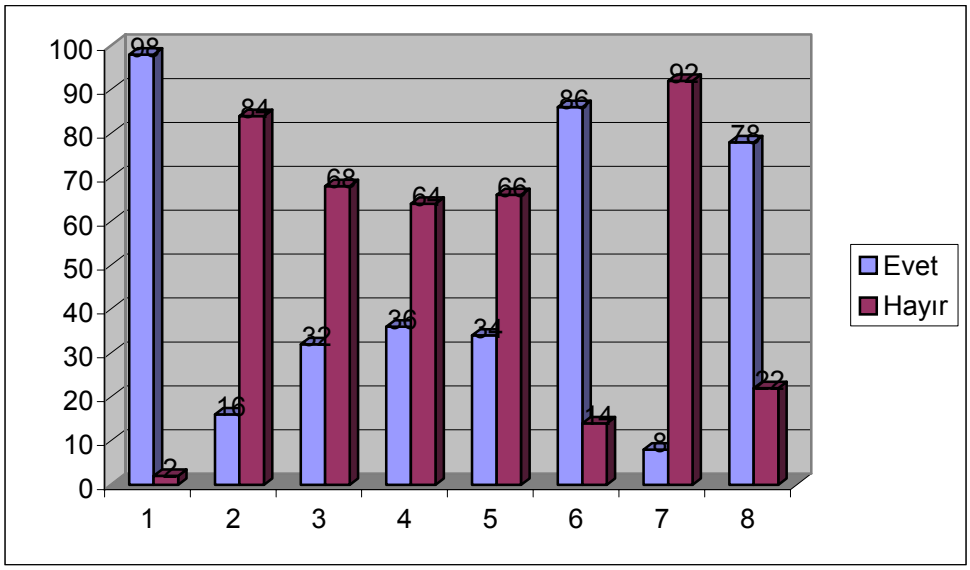
Yetiştiricilerin %68'i sağımdan önce memeyi yıkadıktan sonra kurulamıyor, %32'si ise kurulamaktadır.

Yetiştiricilerin %64'ü sağımdan sonra son sağım yapmamaktadır, %36'sı ise süt kalıp kalmadığını kontrol amaçlı son sağım yapmaktadırlar.

Yetiştiricilerin %66'sı mastitisi önlemek ve memeyi korumak için daldırma yapmamakta, %34'ü ise yapmaktadır.

Yetiştiricilerin %86'sı sağım alet ve ekipmanlarında dezenfektanlar kullanmaktadır, %14'ü ise kullanmamaktadır.

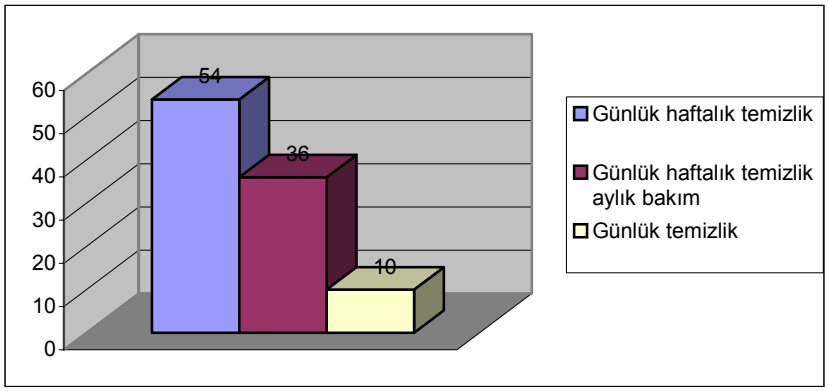
İşletmelerin %92'sinde süt soğutma tankı yoktur, %8'inde ise soğutma tankı vardır.
İşletmelerin %78'inde antibiyotikli sütler ayrılmakta, %22'sinde ise ayrılmamaktadır.

Grafik.68 Sağım ile İlgili Uygulamalar

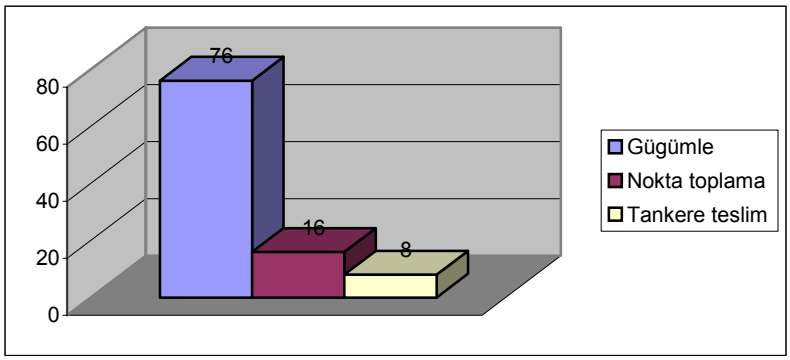
1- Meme temizliği
2- Ön sağım
3- Meme kurulama
4- Son sağım
5- Daldırma yapılması
6- Sağım alet ve ekipmanlarında dezenfektan kullanımı
7- Soğutma tankı
8- Antibiyotikli sütler ayrılıyor mu?

Yetiştiricilerin %54'ü sağım makinasını günlük ve haftalık temizliğini yapmaktadır, %36'sı ise günlük haftalık ve aylık bakımını yapmaktadır, %10'u ise sadece günlük temizliğini yapmaktadır.(Grafik.69)

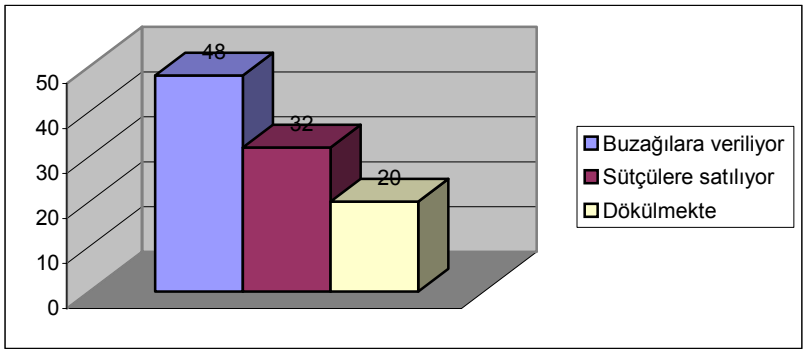
Grafik.69 Sağım Makinalarının Temizliğinin Yapılma Süreleri

Üretilen sütlerin %76'sı güğümle taşınmakta ve sevk edilmektedir, %16'sı nokta toplama merkezine direkt olarak getirilmekte, %8'i ise işletmeden süt tankerleri ile taşınmaktadır.(Grafik.70)

Grafik.70 Üretilen Sütlerin Taşıma Şekilleri

Antibiyotikli sütlerin %48'i buzağılara veriliyor, %32'si sütçülere satılıyor,%20'si dökülmektedir.(Grafik.71)

Grafik.71 Antibiyotikli Sütlerin Durumu

5.SONUÇ VE ÖNERİLER:

Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine kayıtlı işletmelerin %78'inin yerleşim yerinin içinde olması insan sağlığı ve işletmelerin gelecekte büyümeleri açısında önemli bir sorun olarak görünmektedir. İşletmelerin ahır tiplerinin %76'sının bağlı duraklı olması, günün belirli saatlerinde sulamaya çıkarılması gibi uygulamalar hayvanlarda verim kaybına neden olmaktadır.

Hayvan besleme konularında ise üreticilerin bilgi seviyeleri düşüktür. Özellikle hayvanlara vermiş oldukları yem miktarını bir çok üretici bilmemekte ve ya bu konuya önem vermemektedir.Anket çalışmasında hayvanların günlük tüketmiş oldukları yemlerle ile ilgilide sorular sorulmuş fakat yeterli ve sağlıklı bilgiler elde edilemediği için bu sorular değerlendirilmemiştir.

Kaba yem üretimi konusunda da bölgede yetersizlikler görülmektedir. Özellikle silaj yapımı konusunda işletme sahiplerinin bilgi sahibi olmasına rağmen işletmelerin % 52'sinde silaj yapılmamaktadır.

Yetiştiricilerin %34 tohumlamada boğa kullanmaktadır, genel olarak suni tohumlamanın tutmadığı zamanlarda kullanılıyor olmasına rağmen boğanın sürüdeki hastalıkların taşınması, gelecek generasyonun kötüleşmesine neden olacağı unutulmamalıdır.

Yetiştiricilerin %80'i ziraat mühendislerinden yararlanmamaktadır.Böylece mevcut barınakların durumu,üretim maliyetlerinin yüksekliği, verim düşüklüğü v.b. konularda iyileştirme yapamamaktadırlar. Yetiştiricilerin %80'i ise veteriner hekimlerden gerektiğinde yararlanmaktadırlar.

İşletme sahiplerin genel yetiştiricilik konularında iyi olmasına rağmen yeterli ekipman kullanmamaktır.

Üreticilerin çoğunluğu sağım hijyenine yeteri kadar önem göstermemektedirler bunun sonucu olarak tedavi masraflarının artması,üretilen sütün kalitesinin bozulması,sütteki antibiyotik kalıntısı meydana gelmektedir.

Üretilen sütlerin %76'sı gügümlerle sıcak olarak taşınması mikrobiyolojik yönden büyük sorunlar çıkarmaktadır. Gelecek 1-2 yıl içerisinde bu tür taşımanın yasaklanması kesindir. Bu sebepten dolayı şimdiden nokta toplama merkezlerinin oluşturulması veya işletme bazında soğutma tanklarının kurulması gereklidir. Bu tür çalışmaları yapmayan köyler ve üreticiler gelecekte süt satışı konusunda büyük problemlerle karşılaşacaklardır.

Üreticilerin kaba yem üretim miktarını arttırması gerekmektedir. Özellikle mısır silaj ekimi ve silaj yapımı arttırılmalıdır.

Kooperatifler kurularak sütün toplu olarak pazarlanması, yem hammaddelerinin toplu alımı sağlanarak üretim maliyeti azaltılmalıdır.

Küçük işletmelerin birleşerek ortak büyük işletme kurmaları üreticilerin maliyetleri azaltacağı, sütün kalitesinin artmasını sağlayacaktır. İşletmelerin ortak ve toplu olarak birlikte hareket etmeleri karlılığı artıracaktır.

Hayvan barınakların iyileştirilmesi gerekmektedir böylece tedavi giderlerinin azalması, verim düzeyindeki meydana gelecek artışlar işletmenin karlılığını arttırmış olacaktır.

Hayvanların günlük tüketmiş oldukları yem miktarı bilinmelidir, hayvanların fizyolojik durumlarına göre beslenmeleri metabolik hastalıkların ortaya çıkmasını azaltacaktır. Böylece hayvan kayıpları ve tedavi giderleri azalmış olacaktır.

ANKET FORMU

İŞLETME SAHİPLERİNİN EĞİTİM SEVİYELERİ VE AİLE DURUMLARININ İNCELENMESİ:

1- İŞLETME SAHİBİNİN EĞİTİM DURUMU NEDİR?

OKUMA YAZMA BİLMİYOR İLKOKUL ORTAOKUL LİSE ÜNİVERSİTE

2- İŞLETME SAHİBİNİN KAÇ ÇOCUĞU VARDIR?

YOK 1 2 3 4 5 5 ÜZERİ

3- İŞLETME SAHİBİNİN ÇOCUKLARI EĞİTİME DEVAM EDİYORMU?

DEVAM EDİYOR DEVAM ETMİYOR

İŞLETMELERİN YAPILARI:

4- NEDEN SÜT SIĞIRCILIĞI YAPIYORSUNUZ? HEDEF VE BEKLENTİLERİNİZ NELERDİR?

5- İŞLETME ÖZ SERMAYEMİ, KREDİYLEMİ KURULMUŞ?

6- İŞLETME SAHİPLERİNİN HAYVANCILIK DIŞINDA EK İŞLERİ VARMIDIR?

7- İŞLETME SAHİBİ İŞLETMESİNİ BÜYÜLTMEYİ DÜŞÜNÜYORMU?

8- İŞLETME SAHİBİ İŞLETMESİNİ KÜÇÜLTMEYİ DÜŞÜNÜYORMU?

EVET HAYIR

9- İŞLETMEDE ÇALIŞAN İŞÇİ SAYISI KAÇTIR?

İŞLETMELERİN TARIM BAKANLIĞINDAN VE DAMIZLIK BİRLİĞİNDEN BEKLENTİLERİ:

10- İŞLETME SAHİBİNİN TARIM BAKANLIĞINDAN BEKLENTİLERİ NELERDİR?

11- İŞLETME SAHİBİNİN DAMIZLIK BİRLİĞİNDEN BEKLENTİLERİ NELERDİR?

MEVCUT HAYVAN VARLIĞI VE DAĞILIMI:

12- TOPLAM KAPASİTESİ NEDİR VE MEVCUT HAYVAN SAYISI KAÇTIR?

13- İŞLETMEDEKİ TOPLAM SAĞMAL SAYISI KAÇTIR?

14- İŞLETMEDEKİ HAYVAN IRKLARI NELERDİR?

15- İŞLETMEDEKİ HAYVANLARIN ORTALAMA YAŞI KAÇTIR?

16- İŞLETMEDEKİ TOPLAM DÜVE SAYISI NEDİR?

17- İŞLETMEDEKİ ERKEK VE DİŞİLER KAÇ AYLIKKEN AYRILIYOR?

HAYVAN BARINAKLARININ DURUMU VE İŞLETMELERDEKİ MEVCUT EKİPMANLAR:

18- İŞLETMENİN YERLEŞİM YERİNE OLAN UZAKLIĞI NEDİR?

19- AHIRDA YETERİ KADAR HAVALANDIRMA YAPILIYORMU?

EVET HAYIR

20- İŞLETMENİN AHIR TİPİ HANGİSİDİR?

BAĞLI DURAKLI SERBEST DURAKLI SERBEST

21- SULAMA ŞEKLİ NEDİR?

BASMALI SULUK İŞLETME İÇİ HAVUZ TİPİ KÖY İÇİ HAVUZ TİPİ

22- İŞLETMEDE AYRI BİR DOĞUMHANE VARMIDIR?

EVET HAYIR

23- İŞLETMEDE REVİR VARMIDIR?

EVET HAYIR

24- HAYVANLARIN GEZİNTİ ALANI VARMIDIR?

EVET HAYIR

25- İŞLETMEDEKİ HAYVANLARIN YATAKLIK MALZEMESİ VARMIDIR?

EVET HAYIR

26- İŞLETMEDEKİ GÜBRE TEMİZLİĞİ NASIL YAPILIYOR?

27- AYDINLATMA ŞEKLİ NASILDIR?

28- İŞLETMEDE AYAK BANYOSU VARMIDIR?

EVET HAYIR

29- İŞLETMEDEKİ YEM DAĞITIMI NASIL YAPILIYOR?

30- TIRNAK BAKIMI İÇİN ARAÇ GEREÇ BULUNDURULUYORMU?

EVET HAYIR

31- BUZAĞI KULUBELERİ VARMI?

EVET HAYIR

32- İŞLETMEDE DOĞUM YARDIMCA ARAÇ GEREÇLERİ NELERDİR?

33- İŞLETMEDE MERKEZİ BİR SAĞIMHANE VARMIDIR?

EVET HAYIR

34- İŞLETMEDE KULLANILAN SAĞIM MAKİNASININ TİPİ VE KAPASİTESİ NEDİR?

35- İŞLETMENİN BETONARME SİLAJ KUYUSU VARMI?

TOPLAM ARAZİ MİKTARI :

36- İŞLETMEDEKİ TOPLAM ARAZİ MİKTARI NEDİR VE % KAÇI SULANANİLİR?

37- İŞLETME İCARA TOPRAK İŞLİYORMU % KAÇI SULANABİLİR?

DANIŞMANLIK HİZMETLERİ:

38- İŞLETMENİN DANIŞMAN VETERİNER HEKİMİ VARMIDIR? UĞRAMA SIKLIĞI NEDİR?

39- İŞLETMENİN DANIŞMAN ZİRAAT MÜHENDİSİ VARMIDIR? UĞRAMA SIKLIĞI NEDİR?

İŞLETMELERİN KAZANÇ VE MALİYETLERİ:

40- İŞLETMENİN SÜT VERİM ORTALAMASI NEDİR?

41- SÜTÜN VADESİ KAÇ GÜNDÜR?

42- İŞLETMENİN SÜT VE ET DIŞINDA GELİR GETİREN ÜRETİMİ VARMIDIR?

43- ERKEK HAYVANLARIN KESİM YAŞI NEDİR?

44- İŞLETMEDE DAMIZLIK DÜVE SATIŞINA YÖNELİK YETİŞTİRİCİLİK VARMI?

YETİŞTİRİCİLİK UYGULAMALARI:

45- İŞLETMEDEKİ YEMLEME NASIL VE KAÇ DEFA YAPILIYOR?

46- İNEKLERİN DAMIZLIK DIŞI BIRAKMA YAŞI KAÇTIR?

47- SAĞMAL İNEKLER DOĞUMA KAÇ GÜN KALA KURUYA ALINIYOR?

48- HAYVANLAR GÜNDE KAÇ SEFER SULANIYOR?

49- İŞLETMEDEKİ TUTULAN KAYITLAR NELERDİR?

50- DÜZENLİ TIMAR YAPILIYOR MU, MEKANİK YAYLI TIMAR ALETİ VARMI?
EVET HAYIR

51- BOYNUZ KÖRELTME (ERKEK VE DİŞİLERİN ORANI) YAPILIYORMU ?

52- DOĞUMDAN SONRA BUZAĞILAR NE KADAR ZAMANDAN SONRA KULUBEYE KONULUYOR?

53- BUZAĞILAR ANNESİNİMİ EMİYOR, BİBERONLAMI BESLENİYOR?

54- KOLOSTURUM ÖNEMİ BİLİNİYORMU VERİLME ZAMANI NEDİR?

55- BUZAĞILAR DOĞUMDAN KAÇ GÜN SONRA SÜTTEN KESİYOR?

56- İŞLETMEDE SÜT VERİM KONTROLÜ NE KADAR SIKLIKLA YAPILIYOR?

57- HAYVANLAR ÇAYIR-MER'A YA ÇIKARILIYOR MU?
EVET HAYIR

HAYVAN BESLEME UYGULAMALARI:

58- KURU DÖNEMDE AYRI BİR BESLEME UYGULANIYORMU?

59- İNEKLER SÜT VERİM MİKTARINA GÖRE AYRILIP VERİM DÜZEYİNE UYGUN OLARAK BESLİNİYORLARMI?

EVET HAYIR

60- BUZAĞI MAMASI KULLANIYOR MU?

EVET HAYIR

61- BUZAĞILARA DOĞUMDAN KAÇ GÜN SONRA BUZAĞI BAŞLANGIÇ YEMİ VERİLİYOR?

62- BUZAĞILARA DOĞUMDAN KAÇ GÜN SONRA SU VE KABAYEM VERİYOR?

63- BUZAĞILARA SÜTTEN KESİME KADAR KAÇ LİTRE SÜT VERİLİYOR?

64- YEM KATKI MADDELERİ KULLANILIYORMU?

EVET HAYIR

65- YALAMA TAŞI KULLANILIYORMU?

EVET HAYIR

66- İŞLETMEDE ÜRETİLEN SİLAJ EN ERKEN KAÇ GÜNDE AÇILIYOR?

67- SİLAJ YAPIMINDA KATKI MADDESİ KULLANILIYOR MU?
EVET HAYIR

68- SİLAJ YAPIMINDA NELERE DİKKAT EDİLİYOR?

DOĞUM, SUNİ TOHUMLAMA VE AŞILAMA:

69- SUNİ TOHUMLAMADAKİ VETERİNER ÇAĞIRMA ZAMANI NASILDIR?

70- DÜVELER KAÇ AYLIK YAŞTA TOHUMLANIYOR?

71- YAPILACAK OLAN SUNİ TOHUMLAMADA NELERE DİKKAT EDİLİYOR?

72- ORTALAMA İNEK BAŞINA SUNİ TOHUMLAMA SAYISI NEDİR?

1 1,5 2 2,5 3 3 ÜZERİ

73- İŞLETMEDE TOHUMLAMADA BOĞA KULLANILIYOR MU, KULLANIYORSA NEDENİ?

74- İNEKLER DOĞUMDAN KAÇ GÜN SONRA TOHUMLANIYOR?

75- BUZAĞI ÖLÜM ORANI KAÇTIR?

76- GÜÇ DOĞUM PROBLEMİYLE KARŞILAŞIYORMU?

EVET HAYIR

TEDAVİ VE KORUYUCU ÖNLEMLER:

77- İŞLETMEDE UYGULANAN AŞILAR NELERDİR?

78- BUZAĞILARIN KORDONU DEZENFEKTE EDİLİYORMU?

EVET HAYIR

79- BUZAGILAR DOĞUMDAN SONRA 1-2 DAKİKA ASILI TUTULUYORMU?

EVET HAYIR

80- MASTİTİS İNDİKATÖR VEYA TEST ARAÇLARI KULLANILIYORMU?

EVET HAYIR

81- HASTA HAYVANLARIN SAĞIMI NE ZAMAN YAPILIYOR?

82- PARAZİTLERLE MÜCADELE YAPILIYORMU?

EVET HAYIR

83- İŞLETMEDE KARŞILAŞILAN SAĞLIK PROBLEMLERİ NELERDİRVE SIKLIĞI NEDİR?

SAĞIM VE ÇİĞ SÜT KALİTESİ:

84- İŞLETMEDEKİ SAĞIMI KİMLER YAPIYOR?

BAYAN ERKEK BİRLİKTE

85- İŞLETMEDEKİ SAĞIM ŞEKLİ NASILDIR?

ELLE SAĞIM MAKİNALI SAĞIM

86- İŞLETMEDEKİ SAĞIM SAYISI KAÇTIR VE SAATLERİ NELERDİR?

87- SAĞIMDAN ÖNCE MEME TEMİZLİĞİ YAPILIYOR MU?

EVET HAYIR

88- SAĞIMDAN ÖNCE ÖN SAĞIM VE ÖN DALDIRMA YAPILIYOR MU?

EVET HAYIR

89- SAĞIMDA ÖNCE MEME KURULANIYORMU?

EVET HAYIR

90- SAĞIMDAN SONRA SON SAĞIM YAPILIYORMU?

EVET HAYIR

91- SAĞIMDAN SONRA MEMEYE DALDIRMA YAPILIYORMU?

EVET HAYIR

92- SAĞIM MAKİNASININ TEMİZLİĞİ YAPILIYORMU?

GÜNLÜK GÜNLÜK HAFTALIK GÜNLÜK HAFTALIK AYLIK

93- SAĞIM ALET VE EKİPMANLARIN DA DEZANFEKTANLAR KULLANILIYOR MU?

EVET HAYIR

94- İŞLETMEDE SÜT SOĞUTMA TANKI VARMIDIR?

EVET HAYIR

95- İŞLETMEDEKİ ÜRETİLEN SÜTLER NASIL SEVK EDİLİYOR?

96- İŞLETMEDEKİ ANTİBİYOTİKLİ SÜTLER AYRILIYORMU?

EVET HAYIR

97- ANTİBİYOTİKLİ SÜTLER NEREDE VE NASIL KULLANILIYOR?

KAYNAKLAR:

AKMAN, N., M.ÖZDER(1992) Tekirdağ ilinde ithal ineklerle çalışan işletmelerin durumu ve sorunları' Trakya Bölgesi 1. Hayvancılık Sempozyumu. Tekirdağ, 1992.

ELİÇİN, A., N. AKMAN, 1986. Ülkemiz Sığır Yetiştiriciliğinde Melezleme Çalışmalarının Dünü, Bugünü ve Yarını. Hayvancılık Sempozyumu.5-8 Mayıs. 1986. Tokat.

SOSYAL,M.İ., M.ÖZDER, 1990.Tekirdağ'da Özel Bir Süt Sığırcılığı İşletmesindeki Siyah-Alacaların Bazı Süt ve Döl Verim Özelikleri. T.Ü. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Yayınları. Yayın No: 103, Araştırma No: 29. Tekirdağ.

YAVUZ (1994) Trakya Bölgesine Tarım Kredi Kooperatiflerince İthal Edilen Siyah-Alaca Süt Sığırlarının Bazı Süt ve Döl Verim Karakteristikleri Üzerine Bir Araştırma

Anonim, www.usak-tarim.gov.tr (2006a). Uşak İlinin Genel Yapısı.

Anonim, www.usak-tarim.gov.tr (2006b). Uşak İlinin Tarımsal Yapısı.

Sıdıka ÖZSAN (1988) Sivas ili sığırcılık işletmelerinde uygulanan bakım ve beslenmenin uygulanması. Ege üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Onur ŞAHİN (1994) Ayaş ilçesine bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı. Ankara üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Fisun KILIÇ (1993) İthal edilen damızlık süt ineklerinin Kocaeli yöresindeki adaptasyonları ve mevcut durumun incelenmesi. Trakya üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

İbrahim TAPKI (1996) Hatay ili ve çevresinde süt sığırı yetiştiriciliği ve sığır besiciliği yapılan tarım işletmelerinin teknik, ekonomik ve yapısal özellikleri. M.K.Ü. fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Servet SARI (1998) Çumra ve Altınekin ilçelerinde (Konya) bazı süt sığırı işletmelerinin yapısal durumu ve sorunları. Selçuk üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Ertuğ ÇALIŞ (1999) Çanakkale ili merkez ilçe köylerinde holstein ırkı ithal damızlık süt sığırı yetiştiriciliği yapan işletmelerinin mevcut durum ve sorunları. Trakya üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Muhittin TUTKUN (1999) Diyarbakır ili merkez ilçeye bağlı köylerdeki süt sığırcılığının yapısı. Ankara üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Faruk ILDIZ (1999) Tokat ili merkez ilçesinde ithal sığır yetiştiren tarım işletmelerinin yapısı. Ankara üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans tezi.

Onur ŞAHİN (2000) Bolu ilinde sığır yetiştiriciliğinin yapısı. Ankara üniversitesi fen bilimleri enstitüsü zootekni ABD doktora tezi.

TEŞEKKÜR:

Araştırmada ve eğitim hayatımda yapmış olduğu yardımlardan dolayı değerli hocam sayın Prof.Dr. Muhittin ÖZDER'e teşekkür ederim. Kaynakların sağlanması konusunda yardımlarından dolayı değerli hocam sayın Yrd.Doç.Dr. Ertan KÖYCÜ'ye teşekkür ederim. Verilerin değerlendirmesinde yardımca olan sayın Araş.Gör. A.Refik Önal'a teşekkür ederim.

İş ve eğitim hayatımda gerekli yardımları yapan çalışmalarımda her zaman desteğini esirgemeyen değerli müdürüm sayın İmdat ÇAVUŞ'a teşekkür ederim.

Araştırmam da gerekli bilgileri sağladığı için Uşak ili damızlık sığır yetiştiriciler birliğine başkanlığına teşekkür ederim.

Eğitim hayatımdan boyunca bana sağlamış olduğu imkanlardan dolayı aileme teşekkür ederim.

Kemal KÖSE

ÖZGEÇMİŞ:

1977 yılında Uşak ilinin Banaz ilçesinde doğdum. İlk,orta ve lise eğitimimi Uşak iline bağlı okullarda tamamladım. 1997 yılında Trakya üniversitesi Tekirdağ Ziraat Fakültesi zootekni bölümüne başladım, 2000 yılında Bey piliç A.Ş. stajımı tamamladım ve 2001 yılında Trakya üniversitesi Tekirdağ Ziraat Fakültesi zootekni bölümünden mezun oldum.

2001 yılında Trakya üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü zootekni ABD yüksek lisans eğitimine başladım. Aynı yıl içerisinde Malkara önder çiftçi danışmanlık derneğinde danışman olarak göreve başladım ve 7 ay süre ile danışmanlık görevini yürüttüm. 2002 yılında süt sığırcılığı işletmesinde kurucu müdür olarak görev yaptım. 2002-2003 yılları arasında Eriş piliç hayvancılık san.tic.ltd.şti. broiler damızlık işletmelerinde damızlıklar sorumlusu, süt sığır işletmesi kuruculuğu görevlerini yürüttüm. 2003-2004 yılları arasında Askerlik görevimi tamamladım. 2005 yılından itibaren özel bir firmanın süt alım müdürlüğünde bölge sorumlusu olarak görev yapmaktayım.